

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 19.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Katonai kérdések.

Budapest, december 9.

(C.) Néhány nap előtt az a hír keringett, hogy a Bécsben megtartott legutóbbi közös minisztertanácsban szó volt nemcsak a tábori tüzérség új felfegyverkezéséről, hanem a védőerő megerősítésére vonatkozó egyéb messze-messze új szervezésekről is, s az ezekkel járó költségek fedezéséről. A rémhír abban tetőződik, hogy a hadügyminiszter 80 új zászlóalj szervezését tervezte és csak a magyar miniszterek határozott tiltakozására mondott le néhez szívvél szép, költséges ábrándjáról. Az, aki ezt a hírt terjesztette, hallott harangozni, de nem tudta, hol?

Alig tévedünk, ha azt állítjuk, hogy jövő hadi-budgetünk nem fog más keretben mozogni, mint a múlt évek hasonló költségvetései. Mérsékelt emelkedést fog mutatni, úgy mint elődei, de szenzációs többlet-területeket nem fog tartalmazni.

Elég sajnós. Legalább azt reméltük, hogy a gyorstüzéllő ágyúkkal folyamatosan levő kísérletek a folyó év végén befejezést nyernek, úgy, hogy tüzérségünknek az új ágyúkkal való ellátása legalább az 1903. évben vehette volna kezdetét. De ez a reményünk sem teljesült. A gyorstüzéllő-ágyú-lafettának problémája még mindig nincsen megoldva, s így a kísérletek még egyelőre beláthatatlan időre, legalább még egy évre elhúzódhatnak. Addig pedig, míg ez a fontos kérdés sikeres megoldást nem nyert, a többiek nem is volna szabad szóba hozni, mert ezek a tábori tüzérség újjászervezésével szoros összefüggésben vannak és egyoldalulag egyáltalában nem intézhetők el. Mindenféle új szervezés vagy átalakulás, mely a tábori tüzérség új szervezését megelőzné, már csak azért is hibás volna,

mert a gyalogság ugyan a hadseregnek elvitathatatlanul főgyverneme, de kellő mennyiségű és modern magaslaton álló tüzérség nélkül mégis csak egy hatalmas testhez hasonlít, amelynek csontváza nincs.

A tábori tüzérség új felfegyverkezésének elhalasztása tehát a többi, vele összefüggésben álló kérdések elnapolását is jelenti, amire tegyük még hozzá azt, hogy ez utóbbi kérdések magukban véve is oly komplikáltak, és nemcsak a hadsereg szervezésére, hanem az egész államszervezetre nézve olyan fontosak, hogy azokat egyhamarjában eldönteni, vagy a törvényhozó testületeket szakszerű, tárgyilagos előkészületek nélkül meglepni velők úgy sem lett volna szabad.

A most tanulmányozás alatt álló kérdések: az ujoncok létszámának felemelése, gyalogságunk újjászervezése és — Last not least — a kétévi szolgálati idő rendszeresítése oly természetiek, hogy sikeres vagy sikertelen megoldásuktól több függ, mint pénzügyi egyensúlyunk. Ezeknek a kérdéseknek eldöntése egyáltalán jókora időre dönteni fog nagyhatalmi állásunk és ama szerep fölött is, melyet az európai politikai hangversenyben hivatva vagyunk játszani. Elég okok ezek arra, hogy e kérdések tanulmányozásában minden elhamarkodást kerüljünk, és hogy az állam minden mérvadó tényezőjének elég idő és elég anyag is álljon rendelkezésére, hogy legjobb meggyőződésük szerint dönthessenek.

Ha tehát a felsorolt kérdések ma még nem aktuálisak is, azért a napirendről már még sem fognak lekerülni. Van tehát időnk szakszerűen foglalkozni velük és lényegükkel tisztába jönni.

Igaz, hogy haderőnk kifejlesztésében nem tartottunk eddig lépést a többi nagyhatalmaknak ezirányú törekvéseivel. Nem tartottunk

lépést, és pedig nem azért, mert kevésbé voltunk hazafiasak, vagy mintha kevésbé értettünk volna feladatunkhoz, mint a többiek, hanem azért, mert anyagilag nem éreztük magunkat erre képeseknek. Végre azonban, ha az anyagi szempont továbbra is dominál, oda juthatunk, hogy a versenyről le kell mondanunk és félre kell állnunk. Ezt pedig nem akarjuk, lehetetlen volna ezt akarnunk. Ha szegényebbek vagyunk is, mint szomszédaink, abból nem következhetik az, hogy lemondunk szerepünkről, hanem csak az, hogy a legmesszebbmenő áldozatkészséget a legfurfangosabb ügyességgel kell párosítanunk. Pénzünkkel nem versenyezhetünk, versenyünk tehát hazafissággal és szervező-tehetségünkkel.

A jövő nagy kérdése: gyalogságunk újjászervezése amugy is csak másodsorban pénzügyi kérdés; elsősorban szervezői tehetségünktől függ. Ha például a kétévi szolgálati időt rendszeresíthetjük, egyfelől megterhelésünket fokozzuk, de fokozzuk egyszersmind másfelől nemzetgazdasági erőnket.

Tulajdonképpen miről van szó? Hadseregünk békeállománya a hadilétszámhoz képest tulságosan kicsiny, amiből az következik, hogy háború esetén a hiányosan kiképzettek száma aránylag tulságosan nagy. A póttartalékosok óriási serege komoly esetben tényleg alig ér többet ágyutölteléknek. E hiány orvoslásul az ujonc-létszám felemelését tervezik. A felemelés esetén a póttartalékosok száma éppen olyan arányban fog csökkeni, amily arányban a hadsereg legértékesebb része, a ténylegesen szolgáló katonák száma növekedni fog. Hadszervezetünknek egy további, már régen érzett hiánya az, hogy már a négy zászlóaljból álló ezrednek a hadilétszáma tulságosan nagy, a dandár pedig, sőt a hadosztály már oly tömeget képez,

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Irtá: SIENKIEWICZ HENRIK.

(106)

Sohasem látta olyannak a leányt, s ahogyan elnézte, önkénytelenül is eszébe jutottak a Roslogiban töltött esték. Ott ült a Kurevicekkel a hatalmas tölgyfaasztal körül, a hercegasszony virágmagvakat hámozott ki a hüvelykujjából, a fiatalok kockát vetettek, ő pedig epe-dézve, sóvárgón nézte a leányt, akárcsak most. De akkor boldog volt Bohun, mert érdeklődéssel hallgatta a lány, mikor a harcairól beszélt, s nem egyszer remegett meg a piros ajka az izgalomtól és szinte esodálattal érte az arcát meleg, bársonyos tekintete. Most rá sem nézett Helena. Ha akkor megpöngötte a lantját, barátságosan ráintett fejére és most, amikor a hatalmában van, amikor fegyveres kézzel magához ragadta a zsákmanya, a rabszolgája lett, hogy parancsolhatna neki, mégis úgy éri, hogy abban az időben sokkal közelebb állott hozzá. A Kurevicekkel testvérként élt együtt és a nővérek nemcsak az imádoztja, de szinte a rokona volt. És most itt ül előtte büszkén, komoran, hallgatagon, mint könyörtelen urnöje! Elfogta a düh. Szerette volna éreztetni vele, hogy egy kozákkal sem szabad így bánnia, de azért imádtá, ha könyörtelen volt is, és szívesen ontotta volna érette a vért. S hogy elfogta a harag, valami láthatatlan kéz érintését érezte egyben, amely visszatartotta és így kiáltott a fülébe: megállj! Lángba borította a harag, de tehetetlenül bámult maga elé. Vergődött fájalmában a szegény kozák, mert tudta, hogy jelenléte kin és teher a leánynak, akit

imád. Ha csak mosolygott volna rá! Ha csak egy jó szava is volna a számára! A lábai elé borult volna, azután nekivágva a világnak, bánatát és haragját lengyel vérbe fojtotta volna! A leány előtt nyomorult rabszolgának érezte magát. Ha nem ösmeri őt már régebről, ha nem a legelőkelőbb nemesi házak egyikéből rabolja el, bátrabb lett volna, de a heregleány előtt, akinek a kezét kérte volt, akiért szívesen lemondott volna Roslogiról és minden vagyonáról, — minden ereje megtörtött.

Az idő mulott és kívülől behallatszott a harcok zűbzongása, akik már nyeregben ültek, s várták a kapitányukat, akit ott belül a legirtózatosabb kínok gyötörték. A szurokfáklya kékes lángja megvilágította arcát, pazar öltözékét, lantját és a leányt. Csak egy pillantást vetne rá! Keblét eltöltötte a harag és a keserűség és úgy érezte, mintha vasmarok szorítaná össze a fejét. Erzekény bucsut akart venni, de félt, hogy a bucsuzás nem olyan lesz, amint szeretné. Félt, hogy keserűséggel, haraggal és szomorúsággal kell majd távoznia. Csak ne akarta volna már a leány az életét kioltani és ne szeretné annyira, annál jobban, minél büszkébb és könyörtelenebb.

Vihogtak a lovak az ablak alatt. A kapitány nekibátorodott.

— Heregnő, távoznom kell!

Helena hallgatott.

— Azt sem mondd: Isten veled?

— Isten veled! — mondotta komoran a lány.

A kozáknak elszorult a szíve. Isten veled — ezt a szót akarta hallani, de óh, mennyire más hangon!...

— Tudom, hogy haragszol rám, hogy megvevetsz, de látod, más rosszabbul bannék veled, mint én. Idehozatalak, mert nem tehettem másként. De hát mit vétettem ellened? Ugy bántam veled, mint egy királykisasszonnyal. Hát olyan gonosztévő vagyok, hogy jó szavad sines hozzá? Elvégre is a hatalmában vagy!

— Én csak az isten hatalmában vagyok, — mondta a leány, komoran, mint előbb. — Hogy a jelenlétemben féken tartod az indulatodat: ezt köszönöm.

— Távozom tehát és ezt mondom néked bucsuzóra: jöhét még idő, hogy megmondod magadat, hogy vágyódnai fogsz még utánam.

Helena hallgatott.

— Fáj, hogy egyedül maradsz, fáj, hogy el kell mennem, de azért könnyebben esnek a válás, ha mosolyognál rám, vagy egy keresztetkét adnál emlékül nekem. Mit tegyek, hogy megengesztelődjél?

— Add vissza a szabadságomat! Akkor az isten mindent megbocsát és én is áldani foglak.

— Nos, talán még ez is megtörténik... Talán te is megbánod még, hogy olyan kegyetlen voltál velem.

A válaszat akarta csak könnyebbé tenni a kozák, azért mondotta ezt, habár tudta, hogy sohasem fogja önként visszaadni a leány szabadságát. Célt is ért, mert Helena szemében a reményesség csillant föl és a boru eltűnt az arcáról. Összefonta karjait a mellén és derült tekintettel nézett Bohunra.

— Valóban, megtennéd?

— Igen... azaz nem tudom, dadogta a kozák, akiben a szegény és a részvét küzdött. Most nem lehet... a vad mezségeken hordák tanyáznak, szerteszéjjel kóborolnak a kozákcsapatok, Barkovból errefelé vonulnak a tatárok. Aggódom miattad. De ha visszajöttem, talán... Olyan vagyok melletted, mint a gyermek, azt teszed velem, amit akarsz. Nem tudom, nem tudom...

— Az atyaisten és a szent szűz világosítsa meg elmédet. Most menj, isten nevében! Kezét nyújtotta fejére.

Bohun odagrott, mohón megesókolta, azután hirtelen fölkapta a fejét. Tekintete a leány komor tekintetével találkozott. A karja lehányat-

amelynek *egységes* vezetése a harcokban már alig lehetséges. A modern nézetek szerint a három zászlóaljából álló ezred a legcélszerűbb egység, melyen azután a dandár, a hadosztály, a hadtest alapul. Szükséges volna tehát gyalogezredeinknek negyedik zászlóaljaiból új, három zászlóalju ezredeket szervezni és így a hadsereg hadilétszámának felmérése nélkül a dandárok és a hadosztályok, esetleg a hadtestek számát szaporítani.

Gyalogságunknak ez a tervezett újjászervezése és pedig úgy a hékeállomány felmérése, mint a magasabb alakulások szaporítása természetesen pénzbeli, sőt igen érzékeny pénzbeli áldozatok nélkül egyáltalában keresztül nem vihető. De másrészt a hadsereg békeleltartásának felmérése által, de csakis ez által, a kétévi szolgálati időnek rendszeresítése lehetővé válik. Ebben az esetben pedig a nemzetgazdasági előnyök messze túlszárnyalják a szervezés költségeit. E szempontokból kellene kiindulnunk, ha annak idején — mert most szó sincs róla — ezek a kérdések aktuálisakká válnak. Valószínű, hogy akkor módot is találunk arra, hogy szerény anyagi tehetségünkkel szervezési ügyességünkkel pótoljuk.

BELFÖLD.

A képviselőház hétfőn délelőtt tíz órakor ülést tart, melyen a kérvények első sorozatának még hátralévő részét fogják letárgyalni. Igen érdekes vita várható a munkálatok kérvénye körül. Ennél a pontnál *Vásznonyi Vilmos, Csévolcsy Lajos, Rakovszky István, Szedherényi Nándor* s többen fognak felszólalni.

Az új főispán. Nyitrairól jelentik, hogy Nyitra megye új főispánja, dr. *Kramóczy Viktor* ma tartotta bevonulását. A város zászlódszobában volt, a közönség sűrűn hullámzott az utcákon. A főispán Pozsony felől 12 1/2-kor érkezett nagy kísérettel Nyitra. A felbomló pályaudvaron nagy és előkelő közönség várta. Mikor a vonat a pályaudvarba berobogott, a zenekedvelők zenekara a himnuszot játszotta. Az éljenzés lecsillapulta után *Fascher Ferenc* tanácsnok üdvözölte a főispánt a város nevében. A főispán kiemelte, hogy a mai naptól kezdve egészen a megyéé lesz a számú Nyitra város hazafias támogatására. A bemutatkozások után a főispán négylovas hintón hosszú kocsisortól kísérve a közönség lelkes éljenzése

lött, gyorsan az ajtóhoz sietett, közben kozákmódra többször meghajolt, azután eltűnt a függöny mögött.

Kívülről zajongás hallatszott, fegyvercsörgés, az induló lovak dohogása, azután fölcsendült az ének:

A bátrak közt a legbátrabbik én vagyok!
Testvéreim közt,
A kozákok közt
A legbátrabbik én vagyok!

Egyre messzebbre hangzott az ének és a lödögés, azután lassan minden elcsöndesült.

IV.

— Már egyizben tett vele csodát az uristen, mondotta Wolodyjovskinak és Longinusnak Sagloba, Skrzetuski szállásán. Hát nem valóságos csoda-e, hogy megszabadíthatam a leányt annak a gaznak a kezéből és megöltélmezhatam a menekülésében? Bizunk és reméljük, hogy az ur még egyszer megkönyörül rajta. Csak életben találjuk! Valami azt sugja nékem, hogy megint a Bohun halalmába esett. A követek azt beszélik, hogy ez a címeres gonosztevő lett Pulian helyett a Krsywonos alvezére, bizonyára ott volt tehát — hogy az ördögök tépjék ki a beleit — Bar bevételénél.

— Talán nem akadt rá a leányra. Hiszen huszezer embert gyilkoltak ott le!

— Rosszul ismered őt. Meg mernék rá esküdni, hogy tudott a hercegnő otlétéről. Bizonyára kimentette a megszárításból és magával huroolta.

— Ezzel ugyan nem igen nyugtattál meg. Hiszen a Skrzetuski helyén inkább szeretném, ha megölik, mintsem hogy annak a zsványának a közére jusson!

— Az se vigasztalás, ha már nem él, mert akkor alighanem a gyalázat kergette a halálba!

— Kétségbejött! szölt Wolodyjovskij.

— Bizony kétségbejött! ismételte Longinus.

(Folytatása következik.)

mellett a vármegye székházába vonult, hol *Markhot Gyula* alispán üdvözölte őt. Délben a püspök ebédet adott a főispán tiszteletére, este a főgimnázium disztermében estély volt. A beiktatás és a díszvéd holnap lesz.

A pestmegyei választások előtt. Pestvármegye törvényhatósági bizottságának mintegy harminc függetlenségpárti tagja ma délelőtt az országos függetlenségi és 48-as párt körhelyiségében értekezletet tartott a megyei választások ügyében. A megjelenteken kívül több járásból bejelentették hozzájárulásukat. Az értekezlet *Kossuth Ferencet* választotta meg elnöknek és dr. *Molnár Albert* zeglédi ügyvédet jegyzőnek. Az értekezlet kimondotta a megyei függetlenségi párt megalakulását s központi bizottságot választott, melynek elnöke *Kossuth Ferenc*, alelnöke gróf *Benyovszky Sándor* lett. A központi bizottság tagjai a megyei függetlenségi és 48-as párti képviselők, valamint a járások és városok egy-egy kiküldöttje. Kimondotta továbbá az értekezlet, hogy bár jelen alkalommal nem szándékozik a megyei függetlenségi párt a maga egészében érvényesíteni akarát a megyei tisztikar megválasztásánál, de elvileg kimondja, hogy nem tartja helyesnek azt a határozatot, mely a november 25-iki szabadelvű párti értekezleten jutott érvényre, hogy t. i. a megyei tisztikar úgy ahogy ma van, újból választassék meg, mert ebben a választási jog sérelmét látja. E határozata azonban nem irányul egy vagy más megyei tisztviselő ellen. Azután az értekezlet kimondotta, hogy a megyei függetlenségi párt helyet kíván magának úgy az állandó választmányban, mint az összes bizottságokban.

KÜLFÖLD.

Oroszország és a német vámtarifa. A pétervári *Viesznik Finanszov*, az orosz pénzügyminiszternek a német vámtarifa kérdésében való állásfoglalásáról írva, azt mondja, hogy minden kormány függetlenül járhat el állampolgárai gazdasági érdekeiről való gondoskodásában anélkül, hogy bárki is ellenségeskedést láthatna benne más országok ellen. Ámde a nemzetközi kereskedelmi megállapodások annyira előnyösek, hogy a kormányoknak igyekeznük kell olyan módus vivendit találniok, amely a különböző országok érdekeit összeegyezteti és a gazdasági háborút kiküldhetővé teszi.

Ami Német- és Oroszország kereskedelmi viszonyát illeti. — mondja a nevezett lap — két út lehetséges: vagy megtartják a mostani tarifákat vagyis meghosszabbítják a mostani kereskedelmi szerződést, vagy átternek más vámtarifaikra, amelyeknek tetejét a szerződés államok kölesönös érdekeitől függetlenül és csak azon az alapon állapítják meg, hogy a maguk iparját megvédjék a külföldi verseny ellen. Oroszországnak szükségképpen ezt az utat kell választania, ha elfogadják a német vámtarifát, amelynek alapja a nemzetközi önzés. 1894-ben az orosz birodalom leszállította vámtarifáját Németország javára egyesgyedül azért, mert Németország hasonló kedvezményeket nyújtott az orosz mezőgazdáknak. Az orosz kormány akkor szükségesnek találta, hogy az orosz ipart kisebb védelemben részesítse a német piactól függő mezőgazdaság érdekében. Ha a német kormány ma szükségesnek találja, hogy országa gazdasági szükségetei szempontjából az orosz behozatalt megfoszsza az eddig élvezett előnyöktől, az orosz kormány nem nemzetgazdasági szempontból szintén *ki kell egyenliten az a hátrányt*. Ezt azáltal érhetjük el, hogy tarifánkat jobban alkalmazzuk az orosz ipar mostani szükségleteihez. Ebben az esetben a vámokat ismét az 1891-iki tarifa nagasságára emeljük, sőt még följebb is emeljük bizonyos tárgyakra néve, amelyek komplikáltabb munkát követelnek. Ez tarifánkban a tételek egész sorának lényeges módosítására vezetne. Ilyen körülmények között Németországnak és Oroszországnak olyan vámtarifaívna, amely külön megtelele mindenik ország szükségleteinek és a két ország között olyan kereskedelmi szerződés jöhetne létre, amely nem állapotán meg egyes vámletelek kölesönös leszállítását, hanem mind a két országnak a legtöbb kedvezményt biztosítaná.

A dán szigetgyarmat eladása. A *Times* azt a hírt kapja Washingtonból, hogy az Egyesült Államok Dániával három héten belül megkötik a szerződést Dán-Nyugatindia eladása dolgában. A tárgyalás közvetlenül Washington és Kopenhága közt folyik s azt hiszik, hogy a két kormány már minden pontban megegyezett. A szövegforgó három sziget a St. Jean, a St. Thomas és a St. Croix. Köztük az utóbbi a legjelentékenyebb: területe 218 negyzetkilométer, lakóinak száma 20,000, ezek nagyobbára négerek. Dánia is vétel útján került e sziget birtokába 1733-ban, amidőn megvásárolta Franciaországtól. A napoleoni időkben angolok tartották megszállva. Dániára néve e szigetek egyikének sincs különösebb jelentősége.

A délafrikai szabadságharc.

Budapest, december 7.

Londoni források jelentik, hogy Anglia sietve szállított nagymennyiségű lovat Észak-Amerikából a délafrikai esutatóra, hogy a háború gyorsabb befejezését kísértszokolja. Boer hírforrások azt jelentik, hogy a boerok csak most kezdik meg igazában a guerillát, még pedig Oranjoben *De Wet* vezetése mellett. Mind a két hír a háború erős folytatásáról beszél és alkalmasnak látszik arra, hogy eltérítse a figyelmet a sokszor megeafolt s mindig újra felbukkanó békekötési hírekről. Azt hisszük, hogy Londonban most már komolyan foglalkoznak a békekötés tervével s a két ellenfél azért terjeszt magáról harcias híreket, hogy a másiktól kedvezőbb békefeltételeket csikarhasson ki. Nem is lehetetlen, hogy az idevágó tárgyalások már folyamatban vannak, ha nem is közvetlenül, de ügyes közbenjárók segítségével. Lehet, hogy ebben a háborúban a karácsony kellemes és az egész világot kielégítő meglepetést fog hozni. Az angol liberálisok már nyíltan tippelnek arra, hogy ki is legyen Anglia komisszáriusa, akit leküldenek Délafrikába, hogy ott a boer fővezérekkel és *Steyn* elnökhelyettesével tárgyaljon. Időig talán nem értek még meg a dolgok, de minden jel arra mutat, hogy mind a két fél már nagyon szeretné a békét, de leleplezi ebbeli vágyát, hogy rájesszen a másikra.

Háza, december 7.

A második kamara mai ülésén *Devissers* képviselő tiltakozott az ellen, hogy az angolok Dél-Afrikában fogva tartják a németalföldi ambulancia személyzetét és azt mondja, hogy ez az eljárás a genfi egyezménybe ütközik. A külügyminiszter azt válaszolja, hogy a genfi egyezmény csak a hadviselő telek ambulanciájának és nem a semleges ambulanciák sértetelenségét biztosítja. A kormány ismételten kérte a németalföldi ambulancia személyzetének szabadon bocsátását, de Anglia nem köteles ezt a követelést a háború befejezése előtt teljesíteni.

London, december 7.

A *Standard* jelenti Pretóriából 6-iki kelettel: Több jel arra mutat, hogy a boerok ismét meköedik tevékenységüket. Oranjoben több kommandó bukkant föl, köztük egy nagy csapat, amelynek, úgy látszik, *De Wet* a parancsnoka. *Wijoen* 400 emberrel Belfastól északra a delageai vasut sandított áll és várakozik. *Buyrs* dél felé tart Sandriver irányában azzal a szándékkal, hogy Warmbadtól nyugatra egyesül *Badenhorst*tal.

Brüsszel, december 7.

Pretóriából jelentik, hogy *Delarey* boer tábornok teljesen felgyógyult tífuszbetegségéből. Az angol csapatok közt is mostanában számos tífuszmegebetegedés fordul elő s számos áldozatot követel.

Botháné, aki látogatóban most Brüsszelben időzik, elment a kamara ülésére abban a hitben, hogy a szocialisták részéről interpellációt intéznek a kormányhoz a délafrikai gyűjtőtáborokban előfordult kegyetlenkedés miatt. Az interpelláció azonban elmaradt. *Janson* és *Vandervelde* képviselők az ülés alatt az összes balpárti frakciók rokonszenvét tolmácsolták *Botháné* előtt.

London, december 7.

Egyes délafrikai magánjelentések szerint *Boha* boer főparancsnok a legutóbbi időben már nem bocsátja szabadon az elfogott angol tiszteket, hanem mindenütt magával viszi őket, hogy alkalomadtán túszoalk használhassa. *Boha* állítólag tudtára adta *Kitchener*nek, hogy a boer fogságban levő angol tiszteket agyonlövetti, ha az angol hadbíróóság akár a boerok, akár az arikanderek közül egyet is halálra ítél. *Kitchener* mindmostanáig még nem küldött jelentést *Boha* eme kijelentéséről az angol hadügyi hivatalnak, de feltűnik, hogy *Kitchener* a legutóbbi időben Délafrikában hozott halálos ítéleteket életigtogytlan tartó fegyházbüntetésre vagy száműzésre változtatta.

HIREK.

Budapest, december 8.

— BUDAPESTI NAPLO. November 30-án új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tiszteit olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A király vadászaton. Bécsből táviratozzák, hogy a király ma délután *Radmer*-be, Stájerországba utazott vadászatra, ahonnan szerdán tér vissza Bécsbe.

— Magyar név. A király a személye körülül miniszter előterjesztése folytán megengedte, hogy *Winkler* Adám, a makoviczai járás főszolgabírája, valamint

törvényes utóai családnevüket régi magyar nemes-ségük és wincelsteini énekvilágában tartása mellett, *Közszeghyre* átváltoztathassák.

— **A kisjenői vadászatok.** Hatnapi eredményes vadászat után *József Agost* főherceg nejevel, *Augusta* főhercegnővel, *Fülöp* oroszai herceg és *Köbiny Fülöp* herceg kíséretével szombaton este külön vonaton elutaztak Kis-Jenőre. *József* főherceg hétfő reggelig marad ott, akkor gyorsvonattal Budapesre utazik. A pénteken megtörtént bányai pásztás vadászatnak volt a legduzzabb eredménye. Területe körül 1411 nyul, 2957 fácán és 78 fogoly. Hatnapos vadászat alatt területe körül 10 vaddisznó, 25 őz, 5638 nyul, 834 fogoly, 3 róka, 22 különféle vad.

— **Szoborleplezés tüntetéssel.** Mint egy hírvirt jelenté, ma délután leplezték le Lembergben *Ujjeski Kornél* költő emlékszobrát. Az ünnepélyen körülbelül 8000 ember volt jelen. Az ünnep befejeztével a résztvevők a Mochnacki-utcába vonultak, ahol a német *konduktus van.* Egy rendőrszít vezetésevel erős rendőrszít elzárta az utcát. A tüntetőik azonban keresztültörték a *venőrkordont*, énekszó mellett elvonultak a konzulátus épülete előtt és csakhamar ugyanazon az uton visszatértek. Egy csoport azután a Goluchowski-szoborhoz ment, de a rekvirált katonaság csakhamar szétugrasztotta. A tüntetőik egy része később ismét az Ujjeski-szobor előtt gyűlt össze, ott több dalt elénekelt és azután szétszórt.

— **Főhercegnők a Múcsarnokban.** *Klotild* főhercegnő leányával, *Erzsébet* főhercegnővel meglátogatta ma délután a téli téri látogat. Az előkelő vendégek *Paul Géza* műveztető kalauzálása mellett hosszasan és látható érdeklődéssel nézték a gazdag kiállítást és azután vissza hajtottak a városba.

— **Vasúti altisztek otthona.** Az a mozgalom, melyet a vasúti altisztek a *Vasúti Altisztek Országos Otthona* ügyében megindítottak, ma a megvalósulás stádiumába jutott. Vasárnap délután 3 órakor a *Kli-véni-féle* Andrassy-uti vendéglő nagytermében tartották alakuló közgyűlésüket, melyen az ország összes vasutainak altisztei nagy számmal voltak képviselve. Nagy fontosságot kell tulajdonítani az otthonnak különösen azért is, mert ez — szakítva az eddigi szokásokkal — nem csupán a magyar államvasutak, hanem az ország valamennyi vasútársaságainak altiszteit foglalja magában.

Az előkészítő-bizottság nevében *Kemény Márton* központi szertartelvezető részletesen beszámolt az eddigi működéséről, kifejtve, hogy az Otthon eszméje a vasúti altisztek közt a legszélesebb körben lelkesedést és támogatásra talált, lendületet szavakban ajánlja az Otthon elnököül *Barok Sándor* írodiktatort, a közgyűlést egyhangú lelkesedéssel megválasztotta. *Barok Sándor* ezután nagy tetszés mellett lejelegette az Otthon programját, melynek révén a vasúti altiszti kar kivívhatja az öt megjelölt társadalmi pozíciót. *Kyasz Vilmos*, *Kemény Szilveszter*, *Várady Kálmán*, *Kónya Imre*, *Jajczai János*, *Heisler Nándor*, *Buchter János* felszólalása után a bizottság megválasztotta az Otthon tisztkarát. A lekövetkezők lettek: *Andor Rajmond*, *Mészáros Ede*, *Ritscher Arnold*, *Kiss Sándor* és *Gréger Béla* titkár; *Kemény Márton*, segédtitkár; *Kulcsár Sándor*, pénztáros *Kertész Lajos*, jogtanácsos *dr. Dénes Endre* ügyvéd. Továbbá választották 5 ellenőrt, 1 gazdát, 4 könyvtárost, 50 választmányi- és 25 pótválasztmányi tagot, végül 9 felügyelő-bizottsági tagot, *Lehoczky Ottó* államéseljáró ernökletésével. Azután az alapszabályokat hosszú s beható vita után — némi módosítással elfogadták.

Gréger Béla, *Kónya Imre* és *Barok Sándor* indítványára a közgyűlés köszönetet fejezte ki *Gerő M.* Mórnak, a *Vasúti Lapok* szerkesztőjének és elhatározta, hogy a sajtónak támogatásáért köszönetet szavaz és erről a *Budapesti Újságírók Egyesületét* és az *Irók és Újságírók Körét* íratatban értesíti. Végül a közgyűlés a kereskedelmi miniszternek, valamint a M.A.V. Déli Vasút, Kassa-oderbergi Vasút és a *Hejlyerdeki Vasutaknak* üdvözlő táviratot intézett. *Hegedűs* miniszterhez a következők távirat ment:

A M. Kir. Allami Vasutak, a Déli Vasút, a Kassa-oderbergi és az összes Hejlyerdeki Vasutak altisztei a Vasúti Altisztek Országos Otthonának mai alakuló közgyűléséről egyhangú lelkesedéssel üdvözlők nagyméltóságodat, kérve, hogy Otthonunkat legmagasabb partigóságába venni kegyeskedjék.

Barok Sándor, elnök.

— **Uj titkos tanácsos.** A király szent-miklósi és óvári gróf *Pongrácz Frigyesnek*, a es. és kir. közös pénzügyminisztérium osztályfőnökének, saját kérelmére történt végleges nyugamázása alkalmából, a titkos tanácsosi méltóságát díjmentesen adományozta.

— **Felolvasás a kereskedelmi csarnokban.** A magyar kereskedelmi csarnok e hó 21-én helyiségeiben női estélyt rendez, amelyen *Rákosi Viktor* országgyűlési képviselő fog felolvasást tartani. Az estély iránt az egyesület tagjai körében élelnek érdeklődés mutatkozik.

— **A hesseni nagyhercegi pár.** Darmstadtból jelentik, hogy a válást a nagyhercegi pár között az ottani törvényeszek egy külön tanácsa fogja kimondani, amely elő a nagyherceg az ügyét vitte. Mivel a törvény előtti eljárás még nem kezdődött meg, azt is lehetségesnek tartják hogy a döntés még nem történt meg. A nagyhercegi pár gyermeke, *Erzsébet* hercegnő még kiskorú anyja mellett marad, de természetes, hogy az év részét apja mellett fogja töltetni. Amint a hercegnő leendő a darmstadti udvarnál elfoglalja az öt megillető állást. A nagyherceg és *Frigyes Károly* hesseni herceg és felesége közt az utóbbi időben nagyon szíves viszony fejlődött. Hir szerint a nagyherceg elkiséri nála időző testvérét *Kielbe* s a korcsenyi ünnepeket *Henrik* herceg családjá körében tölti.

— **New-Yorkban elfogott magyar sikkasztó.** Munkácsról jelentik, hogy *Jarosch József*et, a munkács bergei lakarekpenztár könyvelőjét, ki 20.000 korona elikkasztása után megszökött, *New-Yorkban* partraszállásuker elfogták. A sikkasztott pénzbel még 12.000 koronát találtak nála. *Jarosch* elfogatása *Faszkas Béla* munkács rendőrkapitány érdeme, ki az amerikai rendőrséget távirattal értesítette a sikkasztásról. *Jarosch* hazahozták.

— **Szegény gyermekek felruházása.** A Fővárosi szegénygyermekert-egylet dísztermében ma délelőtti 11 órakor folyt le az évenként szokásos felruházó-ünnepély. Pont 11 órakor *dr. Grósz Sándor* elnök megnyitotta az ünnepélyt. Beszédében megemléltette, hogy csak az lehet az egyetnek igaz barátja, aki megtekintéti áldásos működését, midőn 300 szegény óhagyott árva gyermeket oltalmába fogad, ruház, táplál és hazafias nevelésben részesít. Meleg szavakban emlékezik meg *Szöll Kálmán* belügyminiszterrel, mint a gyermekmentés apostoláról, aki felkarolta az ország összes óhagyott gyermekeit és intézkedett azok gondozásáról 14 éves koráig. Azután *Török Irma*, a Nemzeti Színház művésznője elszavalta *Palágyi Lajos Szegény gyermekek* című alkalmi költeményét, mire bevonult az intézet 300 kis véncéje teljesen vadonut új ruhában. A gyermekek különböző játékokat mutattak be, egyöntetű értelmes és szép előadásban és szép eredményért a gondos orvónk, *Balkányi Ilka* és *Gadl Vilma* érdemelnek elismerést. Majd a kultuszminiszter képviselője, *Káptány Kálmán* miniszteri titkár szóltál föl és elismeréssel nyilatkozott az egylet működéséről, kiemelve *dr. Grósz Sándor* elnöknek az intézet felvirágzása körül szerzett érdemeit is. A vendégek aztán megnézték a gyermekek ékeztését.

— **Vörösmarty ünnep a fővárosban.** Nagy-szabású, fényes ünnepet rendezett ma délelőtti a Fejérvármegyeyi-Kör a Somogy-Cseugyi-Kör közreműködésével Vörösmarty emlékére, születésének százegyedik évfordulójá alkalmából az Ujvárosi háza dísztermében. Az ünnepély délelőtti tizenegy órakor kezdődött s akkorra a nagy termet a megjelent előkelő közönség már zsúfolásig megtöltötte. Az előkelőségek közül ott voltak: *Városvy Mihály* székesfejérvári püspök, *Krizsán Mihály* pápai kamarás papnövelde-igazgató, *Szalay Imre* és *Vargha Gyula* miniszteri tanácsosok, *Madarász József* és *Rákosi Viktor* országgyűlési képviselők, *Hosvay* műegyetemi rektor, *Bados* és *Rejtő* műegyetemi tanárok és mások.

Az ünnepélyt a műegyetemi Mérnök-Dalokkör nyitotta meg a *Szózat*l. A közönség álva hallgatta végig Vörösmarty magasztos imáját. Ezután *Kiss István*, a Fejérvármegyeyi-Kör elnöke mondott szép megnyitói beszédet, csatlalva Vörösmarty életét. *Molna Armand Vargha Gyulának*, a *Kisvárdy Társaság* titkárának ódját szavalta el igen hatáson. Ezután *dr. Ferenczy József* műegyetemi tanár tartott felolvasást „Emlékezés Vörösmartyra” címen. *Ferenczy* üdvözölte a fiatalokat és örömet fejezte ki, hogy az ifjúság nemcsak írvöl tüntetésekre képes. (Taps.) Attért Vörösmarty életére munkásságára és jellemzésére. Elmondta, hogy Vörösmarty nemcsak nagy költő volt, hanem atyja és pártfogója is volt az ifjú költőknek. Irodalomtörténetünkben irányt teremtett iskolák korszakot alkotott; költészetének hatása pedig a magyar nemzetet tal messze kiterjedt és érezni fogják azt hosszú időn át.

A percekig tartó taps lecsillapulta után *Maller Béla* szavalta el „Szép Ionkát” igen szépen majd *Hajnal Sándor* és *Edecs Jenő* „Marót bán”-ból adtak elő egy részt nagy tetszést aratva, *Szabó Alajos* a *Vén cigány*-t szavalta és ezután *Molna Aladár* szép záróbeszédet mondott, melyet a *Szózat* sorával fejezett be. A dalárda végül a *Himnusz*-t énekelte.

Mikor a közönség távozni készült, a fiatalág zúgó éljenzések között kérte fel az ősz *Madarász József*et szólásra. *Madarász* erre gyntóhatású beszédet mondott és kérte a magyarok Istenét, áldja meg a haza fiatalágát. A közönség a *Szózat*-ot énekelve távozott az ünnepélyről.

— **Az elzüllött tigris.** Ebben a hónapban sokféle vadásznak az országban. Vannak és lesznek hajóvadászatok, körvadászatok, mindenféle vadászatok, vadásznak nyulra, rókára, őzre, fácánra, vaddisznóra, medvére, de a legérdekesebb vadászat mégis csak Nőgrádmegyében lesz december 11-én Nándor és Debercsény faluk tájékán. Sietve eláruljuk, hogy ott ezen a napon tigrisvadászat lesz. Egy tigrisre rendeznek majd hajóvadászatot. A tigris az Esztergom vidékén elszabadult fenevadak egyike és jait! nagyon lealzó hírek érkeznek felőle. Nándor falu mellett egy eszerjében járt a napokban *Burján Lajos* gazdatiszt. Es egyszer csak eléje bukkant egy különös állat. A macskafajhoz tartozott, de szokatlanul nagy macska volt, s hasonlított is egy tigrishez, de első pillantásra mindennek lehetett volna hinni, csak nem a dőlceg sávolyos fenevadnak. Ugyszólván csak egy állatmumia volt, amely roskadozva vonszolta elgémberedett, vékony testét, közben valóságos gőrgött a esontja. Es a ruházata, egykor kifogástalan bundája kopott, disztelen volt. Látni lehetett, hogy a megszökött fenevad elzüllött, s ezt további viselkedésével csak mégjobban megerősítette. *Burján Lajos*nál fegyver volt, célzó és lött. De nem talált. Es akkor a tigris nem rontott rá dühösen, felháborodva ezért a vakmerőségért, hanem elosont, eltűnt Mohora irányában. Akármilyen szánalmas állapotban látták is azonban a tigrist, a nép még is tart tőle, agyódiok s azért a hatóság vadászatot tűzött ki ellene. *Dalás Barna* főszolgabíró megállapította, hogy a tigris Nándor és Debercsény között kóborol, s ott lesz a vadászat, amelyre meghívták az összes környékbéli vadászokat. Még miniszterének is küldött jelentést a főbíró és százhusz katonát kért hajtókul. A vadászat, szóval teljesen elő van készítve tizenegyedikére Nándor és Debercsény faluk tájékára. De hátha tizenegyedikéig gondolt egyet a szegény, lefogott tigris és elsompolyog egy jobb vidékre?...

— **A nagyváradiak Vázsonyirt.** Nagyváradon ma a Fekete Sas nagyjermében népgyűlés volt, amely állást foglalt a párbaj ellen. Vázsonyi Vilmost a népgyűlés a következő táviratban üdvözölte:

Gyűlésünk ezreke menő közönsége egyhangú lelkesedéssel üdvözli önt a párbaj ellen a polgári egyenlőség és szabadság védelmében tanusított korszakkaló felépésért, szilárd kitaratásért és elhatározatok, hogy Nagyvárad városát és a többi törvényhatóságokat felkérjük, hogy felhívást intézzenek a parlamenthez a párbajozás törvényhozási uton való megállításá végett, a becsület-sértés és párbajozás szigorubb üldözésével büntetésével.

— **A szünidei gyermekeletp-egyesület** ma délelőtti gróf *Teleki Géza* elnöklete alatt választmányi ülést tartott, melyen *Szabó József* titkár bejelentette, hogy az idei nyári szezonban fokozott érdeklődés nyilatkozott meg az egyesület humánus tevékenysége iránt.

A kiteleplött gyermekek száma 991-re rugott, kik között 503 fiú és 488 leány volt. A telepeken kellő rend uralkodott, a tápálkozás megfelelő volt, úgy hogy minden gyermek testi sulya átlag csaknem másfél kilóval gyarapodott. Az intelligens közönség a telepeket mindenütt szívesen fogadta és szeretettel támogatta.

Örömmel vette tudomásul a választmány, hogy a Kunewalder-féle hagyatékából az egyesületnek is 200 korona jutott s hogy *Schönfeld* Hirsch kereskedő, az egyesület nemis missziója által indítatva, egy új találmányának bruttó forgalmából 2%-ot az egyesület céljaira ajánlott föl. *Almasy grófnő* is 6000 koronát ajánlott föl az egyesületnek egy gyűjtés eredményeképp, amelynek célja azonban meg nem valósult. Az adományt ahhoz a feltételhez köti a grófnő, hogy a gyermekeket apácák gondjaira bizzák. Ez ügyben zolyamabban vannak az akudozások s talán sikerülmi fog a grófnőnt a feltétel kihagyására bírni.

— **Megfenyegetett orosz diákok.** *Pétervárról* táviratozták: A hivatalos lap a közoktatásügyi miniszternek egy rendeletét közli, amely a kharkovi állatorvosi akadémiá összes elsőéves növendékeit a vegytan tanáranak megsértése miatt *kizárja az intézetből*. A sértés abban állott, hogy az elsőéves hallgatók november 28-ikán mindnyájuk aláírásával felszólították a tanárt, hogy *kathedráljáról rögtön mondjon le*, mert előadásai rendszerelenek és érthetetlenek. A rendelet kiemeli, hogy a diákok vádját teljesen alaptalannak találta.

— **Megkésélt zenészeleány.** Tegnap éjjelkor az Ujvársáriéren hazafelé tartott *Szilágyi Ida* kávéházi zenésznő. Közben egy fiatal iparosnak látszó ember csatlakozott hozzá és felajánlotta a kíséretét. A leány erőlyen visszautasította a tolokadást, amire a fiatal ember dühbe jött, kést rántott elő és a hátán megszurkálta a leányt. Mire rendőr érkezett, a vakmerő késelő megugrott. A leányt a VIII. kerületi kapitányságra vitték, ahonnan a mentők a Rókusba szállították. Az utonállót nyomozza a rendőrség.

A t. c. közönség figyelmébe ajánljuk: **kitűnő, magyar fehér és vörös hegyi asztali pecsenye- BORAINKAT, tokaji asszút és szomorodnit, ugyszintén min- dennemű magyar és francia cognacot és pezsgőt, finom ó-szilvioriumot és különlegesség gyanánt valódi tokaji borecetét.**
Telefon szám: 31-15. **Radó és Társa Magyar borpince, Mérleg-u. 4. Fiókarudánk: Erzsébet-körut 56. (Royal-szálló- val szemben.)**

Jóteköny hangverseny. Az a mozgalom, hogy a főváros szegényei és munkanélküliei a tél folyamán legalább a legszükségesebbel, a kenyérről és tejjel el legyenek látva immár megtalálta útját a társadalom minden rétegében. Naponta látjuk, mint lesz folyvást minden azoknak a serege, akik a jóteköny-ség taborába szegődve, tehetségükhöz mérten leróják az emberbaráti intézmény iránti adójukat. A fővárosi uralás részét most egy szerencsés ötlettel igyekszik hozzájárulni a nemes célhoz. Dr. Gaál Jenőné, Gorove Árpádné és dr. Nemeshegyi Béláné védnöksége alatt a Telefon Hírmondóban hangversenyt rendeznek s míg a Hírmondó ezerégu dróta szétviszi a művészek és műkedvelők énekét, szavaltát és zenéjét Budapest minden művelt családjához, ez alatt belopódzik a jóteköny is, hogy a nyújtott művelésért, habár a legkisebb adománnyal is, de hozzájárulhasson mindenki a humánus célhoz. E hangversenyre, mely ma hétfőn esti fél kilenc órakor lesz megtartva, itt adjuk a közreműködők teljes névsorát, akik között a művészvilág számos kitűnőségének nevével is találkozunk: Bárány Sándor, Blaha Lujza, Bornemissza Gabika, Csillag Teréz, Dárday Olga, dr. Gaál Jenőné, Gorove Árpádné, Maróthy Margit, dr. Nemeshegyi Béláné, Zilahiné S. Vilma uróné, ij. Angyán Béla, Kornai Róbert, Marházy Miklós, Martinovits József, dr. Nemeshegyi Béla, Rátónyi Akos, Somssich Andor és Tarnay Alajos urak. A jóteköny célra szánt adományok a védnökök címére, esetleg a Telefon Hírmondóhoz intézendők.

Egy volt konzul körözése. Weisz Soma volt szerb konzul ellen, aki az utóbbi időben sokat szerepelt a fővárosi előkelőbb társadalmi körökben, a budapesti törvényszék — mint a *Redőri Lapok* írják — körözöveletet adott ki. A körözvény így hangzik:

Weisz Soma budapesti születésű izraelita, nős volt konzul ellen, aki alaposan gyanusították, hogy Lech és Söhne bécsi cégtől birtokába jutott 3 órat, 3 könyvet és 2 függőlyt jogtalanul saját céljaira fordított és a bekövetkező végrehajtás előtt vagyonához tartozó értékeket elidegenített s ezzel Dramis Jakab és társát megkárosította és így a sikkasztás és csalás büntetést elkövette, a nyomozólevél kibocsátása elrendeltetett. Minthogy terhelt, akinek személyleírása alább közöljük, ismeretlen helyen tartózkodik, a vizsgálat során megszállt, felhívattak az összes bírót és közigazgatási hatóságok, hogy terheltet tartóztassák le s a legközelebbi kir. járásbírósig vagy kir. ügyész-ség jogházába szállítsák és erről az aulhrott kir. büntetőtörvényszéknek értesítsék. Személyleírása: 36 éves, testalkata nyulánk, termete közép, haja szőke, szeme kék, arca hosszú, arcszine halavány, anyanyelve magyar, beszél németül és szerbül.

Budapest, 1901. november 19.

Kir. törvényszék.

Magyar békebarátok gyűlése. A Magyar Szentkorona országainak Békégyesülete vasárnap délelőtt 10 1/2 órakor tartotta választmányi ülését dr. Emmer Kornél budai palotájában. Az értekezleten melyen dr. Emmer Kornél elnökölt, a nagyszámban megjelent választmányi tagok sorában ott voltak dr. Emmer Kornél, dr. Ziperovszky Károly és neje, dr. Neumann Arminé, dr. Hauser Adorján főfelügyelő, dr. Szalágyi Aurél felügyelő, dr. Schuk Géza stb.

Az ülést dr. Emmer Kornél elnök nyitotta meg, üdvözölve a megjelent választmányi tagokat. Utána Gergely Ede titkár olvasta fel a múlt választmányi ülés jegyzőkönyvét, melyet nyomban hitelesítettek. Kemény Ferenc tanár, egyesületi főtitkár tett ezután jelentést a Glasgowban tartott békekongresszusról ismertette ennek főbb határozatait. Tudatta, hogy ez a kongresszus két bizottságot küldött ki a kongresszuson megjelent nemzetek sorából. Egyik bizottság a világnyelvi bizottság, a másik a békéltető-bizottság. Ohajtandónak tartja, hogy a választmány mind a két bizottságba delegáljon 2-2 tagot már csak azért is, hogy Magyarország is méltó módon legyen képviselve a kongresszus részvételének sorában. A választmány helyiséssel fogadta a főtitkár előterjesztését s a világnyelvi bizottságba Kemény Ferenc főtitkár és dr. Ziperovszky Károlyt, a békéltető bizottságba pedig dr. Emmer Kornél elnököt küldte ki.

Következett a napirend egyik legfontosabb tárgya dr. Szalágyi Aurél indítványának tárgyalása. Dr. Szalágyi még a múlt választmányi ülésen indítványt tett arra nézve, hogy a párbaj-mánia elhárítódásának megállítására u. n. békéltető-bizottság állíttassék fel, amely aztán igazságot szolgáltatna az élbe terjesztett lovagias ügyekben. Ehhez a tárgyhöz csaknem az összes megjelent választmányi tagok hozzájárultak. Errekes volt az elnökök kijelentése, mely szerint ő már dolgozott ki az egyidőben egy párbajellenes javaslatot, de ez a javaslat ekkor eldőlt. Most újra ki fogja azt dolgozni. A választmány beható vita után elhatározta, hogy az elnök vezetésével a dr. Ziperovszky Károly, dr. Szalágyi Aurél, dr. Schuk Géza, dr. Hauser Adorján és Kauter Lipót tagokból álló bizottságot küld ki annak a kérdésnek tanulmányozására, hogy mily intézményekkel lehetne becsületesítési ügyekben a párbajt lehetőleg mellőztetővé tenni.

Elhatározta még a választmány, hogy e hó folyamán egy Egyesületi Értesítőt ad ki, amelyben a glasgowi kongresszus eredményeit fogja népies feloldozásban ismertetni.

A pénztárnok jelentése szerint az egyesület bruttó vagyonra 5099 korona, amelyből leszámítva a terheket 399 korona tiszta vagyon áll rendelkezésre.

Dr. Perl Soma indítványára tagokul felvették Nyáry Sándor képtárot és dr. Herczfeld Ödönt.

Az ülés végén ismét dr. Perl szólalt fel a választmányi közönetét tolmácsolva. Dr. Emmer Kornélnak és nejeinek, hogy a hajléktalan békegyesületnek lényesen berendezett palotájukban helyet adtak.

Az ülés délután 1/2 órakor véget ért.

Felozlatott kiházasító egyesület. Mint a *Bud. Tud.* értesül, a belügyminiszter a nyáron megjelent vizsgálat alapján három kiházasító egyesületet felszámolt.

Adomány. Dr. Dózsa Ödön (Budapest) 2 koronát, Szűcs Zsigmond ócsai ügyvéd 15 koronát, Jádó Ferenc almagyi körjegyző 15 koronát küldött be hozzánk a *tejesbott* számára. Az utóbbi azokból 10 koronát küldött a kenyeresbolt részére. A nemes adományokat rendeltetési helyükre juttattuk.

Életuntak. Cserey János pozsonyi születésű 26 éves kocsis az este a *Városi* egyik padjáról lőbelte magát és meghalt. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe szállították. — *Sinkarics* Teréz nyitrai születésű 26 éves bukkoti leány Rózsa-utca 83. számú lakásán marólgot ivott. Súlyos belső sérüléseivel a Rókus-kórházba vitték.

A Journal de Budapest című francia heti újságnak, amely *Salamon Ödön* kitűnő szerkesztésében jelenik meg, most jelent meg a hetedik száma. A testetős formájú és nemesek a külföldön. De minálunk máris elterjedt újság hétről-hétre mindinkább érdekesebb anyagot ösöl fel mindabóla a sok eseményből, amely a fővárost hét nap alatt megmozgatja. A vezércikk ezuttal a pozsonyi idegenforgalmi szövetségről szól, amelynek élén *Ferenc Ferdinánd* főherceg áll. A társaságról szóló rovatban (*Carnet mondain*) a *Journal* de Budapest, leírja báró *Kemény* Akos házasságát *Zeyk* Cecile urhölgyvel és közli Eszterházy Paulina grótnó eredeti francia versét. A *Courier de Budapest* című rovatban gróf *Ráday* Gedeon életét és az alföldi betyárvilágot vizsgálja színes tollal. Külön kis cikk jelent meg benne *Zubovics* Fedor kapitányról és *Fedák* Sári kasszonszegről, mint a hét hőseiről. A „*Budapest-partout*”-ban pedig felhívja olvasóinak figyelmét a jövő hét legérdekesebb színházi eseményeire. Színházi tárcája három premierreől számol be. A jó ízléssel megírt francia újság hosszabb eredeti elbeszélést közöl *Miriam* címen, amelynek érdekesebb meséje Macedoniában játszódik le s melynek szerzője *Scialom* József. A *Journal* de Budapest előfizetési ára egész évre tíz korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: *Xosstuth* Lajos-utca 14-16.

(x) **Csuz és köszvény** ellen elismert legkitűnőbb szer a *Zoltán-jéle* kenőcs. Ara 2 korona. Zoltán Béla gyógyszerárban, Budapest, V., Sétátér-utca és Szabaságtér sarkán.

(x) **Kérjünk mindentűt F. M. K. E. vagy E. K. E. gyűjtőt.**

SZÍNHÁZ, ZENE.

Kukuska. *Léhar* Ferenc poétikus dalműve, amely egy ideig a műsorról leszorult, ma este ismét színpadra került és pedig rokonszenves szerzőjének személyeszenyete alatt. A repriz első sorban *Léhar* ünneplésére adott alkalmat, akit a közönség minden egyes felvonás után többször is hívott a lámpák elé. *Kacér* Margit, *Peck*, *Szendri*, *Hegedűs*, *Dalnoki*, *Kornai*, *Ney* Bernát, *Juhász*, *Mányai* stb. alakítása az eddigi előadásokból ismeretes. Alexej szerepében *Déri* aig elégtetett ki, míg *Váradi* Margit (*Djerad*) és *Wlassak* Vilma (*Katinka*) ragyogó organumával sok ér-éki gyönyörűséget okozott. Külön dicséretet érdemelnek a kórus összevágó és finoman árnyalt produkciói. — A nagytehetségű magyar zeneszerző poétikus dalműve remélhetőleg most már műsoron marad. (G.)

Tüntetés az Urániában. A tudományos szerénységhez és esendhez szokott Uránia színház falai között ma este váratlanul viharos tüntetés folyt le. Telt nézőtér előtt *Körösi* és *Sztojanovits* Magyar *Lant* című darabját adták, mikor a harmadik felvonás előtt az egyetemi ifjúság nemzeti-pártjának díszmagyarba öltözött küldöttsége jelent meg óriási babérokoszorúval a szerzők számára. Miután a függöny felgördült, szónokok, *Hoffmann* Ottó joghallgató parázs kis beszédet tartott a meglepetélt közönség előtt, és a fiatal-ság örömeinek adott kifejezést a fölött, hogy az Urániában ilyen hazafias, lelkes darabot adnak elő. Leteszi, ugymond, a minden széptért és hazafiasért lelkesedő ifjúság koszorúját a szerzők számára, akik visszavezetik a közönséget azokba a lelkes időkbe, amikor vérrrel és szenvedéssel tartották meg őseink a hazát az utódok számára. Mit volt mit tenni, az egyik szerző, *Körösi* Henrik a felolvasó-asztal mellől válaszolt nekik. Megköszönte a fiatal-ság figyelmét s kiemelte, hogy a hazaszeretet fogalma magában foglalja nemesek a haza földjének, hanem a magyar kultúra összes tényezőinek, a mi édes nyelvünknek, dalainknak, szokásaink és jó erkölcsünknek a szerzetét is. A közönség ezt az improvizált jelenetet viharos tapsokkal fogadta s az est azután a leglelkesebb hangulatban fejeződött be.

A Vigszínház újonsága. A *Vigszínház* most egy francia újonságra, *Hennequin*- és *Duvalnak* *Le*

coup de fomet című bohózatára készül, amely *A szába* cím alatt fog bemutatásra kerülni. A darabnak e hónap közepé felé lesz a bemutatója.

Hangverseny a Liptóvárosi Kaszinóban. A Liptóvárosi Kaszinó e hónap 14-én, szombaton Antonietti *Aldo* londoni hegedűművész, *Bartók* Béla zongoraművész, *Burrian* Károly m. kir. operanékes és *Chariotte* de *Wyns* (Opera Comique) közreműködésével hangversenyt rendez. A belépőjegyek december 12-én és 13-án délután 2-4-ig és este 6-8-ig a kaszinó cukrázdájában személyesen vagy családtag által vehetők át. Vendéjegyeket nem adnak. A hangverseny este 9 órakor kezdődik, utána tea.

Hírek a Magyar Színházról. A *Magyar Színház* hozzáftoglatk *Ganne* operettjének, A *csepirtárog*lónak, a betanulásához. A francia operettnek, amelynek fő női szerepét *Ledofsky* Gizella, a színház kitűnő szubrettje, fogja játszani, mint értesülünk, még ebben a hónapban megtartják a bemutatóját. — A *Magyar Színház* igazgatósága a jövő hét minden estéjére a *Florodórá*t tűzte ki műsorra. Hogy a nagyszerű operette előadásai lőknakadást ne szenvedjenek, a színház másodiki szereposztásról is gondoskodott.

Népszéri kamara-hangverseny. A *Grünfeld-Bürger*-féle IV-iki népszéri hangverseny vasárnap, december 15-én lesz a *Royal* termében. Mivelhogy a hangverseny napjára esik *Beethoven* születésnapjának előestéje, a műsort osupán *Beethoven* műveiből állították össze. Előadók egyik leghibesebb kamarazenei művét, a nagy *Hecst* Gianicelli. *Hieksis*, *Wieschen-dorf* és *Krausz* urak közreműködésével, azután a rég nem hallott *Kreutzer-szonáta*, *Bendiner* Nándor zongoraművészszel. bevezető száma pedig a nagy 6-dur (op. 80.) vonósnyegyes lesz.

A verseny-karének pályázata. Az Országos magyar dalegyesület központi igazgató-választmányja, *Lung* György székesiővárosi tanácsos elnökölése mellett ülést tartott. Ezuttal az 1903. évi temesvári országos dalosnünpre hirdetettt férfinyegyes-versenykar pályázata került szóba. Öt pályadíj volt kitűzve: 3 —20 darab tiz-tizkoronás aranyanyal és *nyegvenyeg pályamű* érkezett be. Ezeket kiadták a bíráló-bizottságnak, amelynek tagjai: *Lung* György (elnök), *Bellovics* Imre, *Gobbé* Alajos karnagyok, *Kerner* István, az Operaház karnagya, *Köszler* János, a m. kir. Zeneakadémia tanára és a *Capella* karnagya. Örömmel vette tudomású az igazgató-választmány, hogy a *kassai dalnünpre* 1416korona tiszta jövedelmet hozott. Körülbelül két évtized óta ez az első eset, hogy ilyen alkalommal anyagi jövedelem is maradt s ez főleg *Lekly* Gyulának, a kassai dalegyesület igazgatójának köszönhető.

Uj színpadi csillag. A *Római Teatro Costanzini* ban most egy új olasz drámai művésznőt ünnepelnek, aki új csillag az olasz színművészet egén. A fiatal művésznő *Teresa Francini*, akinek leglelkesebb pártfogói közé *Listori* Adél, az egykor világhírű olasz drámai művésznő tartozik. Az agy tragika, akinek nyoleveanadik szüetése napját legközelebb ünnepelni fogják, a fiatal művésznő minden fellépésénél frissen és tüden megjelenik pályájában és lelkesen tapsol az új csillagnak.

Duse Eleonora színpadi függönye. *Duse* Eleonora *Morani* olasz festővel most színházi függönnyt festett, amelyet külföldi vendégkörutájára is minden-hová el akar magával vinni. Az allegorikus függönyön hatalmas tölgyfa alatt a dráma és az irodalom muzsája áll, míg széles keretét köröskörül nyole óriási páva foglalja el. A függöny egyéb részein *Medusa*-fejek váltakoznak *Duse* Eleonora nevével.

A páholy sikere. A *Vigszínház* igazgatóságát a páholy meglepően nagy sikere arra indította, hogy e bohózatot a jövő hét minden estéjére kitűzze. Német darabnak minálunk az *Arany kakas* óta nem volt ehhez hasonló sikere.

Vidéki színészet. *Krémer* Sándor jól szervezett színtársulata *Marosvásárhelyen* — mint onnan írják — a közönség élénk pártolása mellett játszik. A napokban lépett föl először *Sardou* *Fedor*-jában *Vécsey* Ilona, a színház drámai hősnője s egy csapásra meghódította a közönséget értezteljes hangjával és kitűnő játékkal. A nagytehetségű drámai színésznőn kívül sok tapost kapott még *Bálosi* Endre, aki Ivanoff grófot játszotta. — *Pozsony*-ból írják nekünk: A *Városi Színház*ban legutóbb *Sardou* érdekessítő drámájá, a *Tosca* került színpadra. A címszerepben *Jeszenszky* Cs. Irén, a társulat kiváló hősnője, lépett fel hosszabb idő után és játékkal — különösen a 4-ik felvonásbeli nagy jelenés után — hosszas óváciokra ragadta a közönséget. Ugyancsak jók voltak: *Borostyán* Sári, *Fehér* Kámi és *B. Kovács* Mariska kisebb szerepeikben. *Scarpia*t Német játszotta megszokott, intelligens módonban. *Könyves*, ki a darab rendezéséért is leltetlen dicséretet érdemel, a *Maris* szerepében, *Tihanyi* Attavanti marquis szerepében nagyon tetszetek. Az előadás körül *Somlár*, *Izso* és *Szentes* is szereztek érdemeket. — *Munkács*-ról írják: *Halasy* Béla harmincöt tagból álló színtársulata november 22-ike óta játszik itt a közönség teljes meglelése-ádelésé. Különösen „A bor” és „Ocskay brigadéros” előadása keltett nagy sikert. Az igazgatón és nejn kívül tetszenek *Végh* Gizella, *Homokay* Gabriella és *Fehér* Erzsé. A férfiak között is sok jeles erő van.

Trefort-est az Urániában. Az Uránia-színházban a tudományos egyesület, holnap hétfőn, december 9-ikén a Trefort-szobor javára Trefort-estélyt rendez, amelyen az irodalmi esték ismert vendégművésze, *Berta Ilona*, az Erzsébet-nőiskola tanárnője, tart előadást *Trefort és a nőnevelés* címen. Ezt követi egy négyzetes zenei és dr. *Fereny József* műegyetemi tanár irodalomtörténeti előadása *Trefort* életéről.

Karácsonyi hangverseny. *Burmester Willy* karácsonyi hangversenye, amelyet a nagy mester esztendőnk este, karácsony másodnapján rendez a *Vigadó* nagyteremben ifj. *Abrányi Emil* közreműködése mellett, kizárólagosan templomi jellegű és ez értelemben Budapestben merő újdonság lesz, amennyiben a magán heggedi-előadásokon kívül a műsor összes számai orgonakísérettel adatnak elő. Eredetileg *Burmester Butyka* Akos új heggedi-szónátját szándékolta először bemutatni, de kényszerűen volt ezen tervről lemondani, miután a műsor templomi jellegű keretében az nem illett és így ezen érdekes magyar mű bemutatását el kellett halasztani jövő májusra, amikor *Burmester* az *Weimarban* az *Allgemeiner Deutscher Musikverein* ünnepi hangversenyén fogja eljátszani. *Burmester* karácsonyi hangversenyének műsora felette érdekes és legközelebb azt teljességében közölni is fogjuk. Jegyek *Mery Béla* zeneművelés-közönségében *Andrássy-ut 12. sz.* kaphatók.

Bracco sikere. *Bracco Róbertnek* a nálunk is ismert olasz színműirónak. *Elveszett a sötétben* című né háromfelvonásos drámáját adták elő a római *Teatro de la Wallenba* A darab, mely a nápolyi életet festi, mely hatást tett.

Schratt asszony amerikai vendégzseprelése. *Schratt* Katalin asszonynak, a bécsi *Burg*-színház volt művésznőjének, sokszor emlegetett amerikai vendégzseprelése elmarad, vagy legalább is kérdésessé vált. *Almhery* newyorki igazgatónak, aki a művésznővel a vendégzseprelési szerződést megkötötte, magának sinos most színháza s eddigelé nem sikerült színházat találnia, melyben a művésznő ebben az évadban felkaphatna. Az *Irving-Place*-színház, mely erre a célra kapható lett volna, már tavaly lekötötte színpadát *Oatlon* asszony számára.

Latin színház Párisban. Párisban latin színházat terveznek, ami alatt az értendő, hogy ebben a színházban kizárólag a latin nyelvből származó nemzetek (francia, olasz, spanyol és portugál) darabjait fogják előadni. Az újajta színházi vállalkozás élén *Vaye* és *Bever* állanak.

MŰVÉSZET.

□ **Művelés és karácsonyi ajándék.** Nagyon sokat hangoztatjuk lapokban, folyóiratokban, társaságban a művelés terjesztését s az elmélet minden legyerveivel küzdünk mellette. Olyanok is nagyon sokan vannak, akik ezt a propagandát rendkívül üdvösnek tartják s lelkes helyesléssel dicserik. De vajon hányan vannak, akik gyakorlatilag is közreműködnek a művelés terjesztésén? hányan vannak azok közt, akik elméletileg nagy apostolai s akik példával is járhatnának elő? Hányan vannak, akik 80–100 forintot kiadnak, hogy másnak szivartárcával, empire-asztalkával, zavaros stíli, izléstelen dohánypókészülékkel, drága, de brutális gyári eszmény művelés mellett kedveskedjenek, áruházi drága rongyokkal, selejtes butordarabokkal tömjék meg a lakásaikat, de arra nem gondolnak, hogy azon az áron csinos képet, vagy terracotta-szobrocskát, vagy más díszes, izléses tárgyat vehetnének a tálalaton, vagy az iparművészet karácsonyi kiállításán. Ime, még a mérsékelt anyagi viszonyok között lévőnek is új alkalom nyílik most a művelés gyakorlati terjesztésére azon *szines grafikai kiállítás* révén, melyet az Országos Képtárban dr. *Térey Gábor* rendezett, aki ezzel újabb érdemeket szerzett a művelés fejlesztése körül. Nem az első kiállítás ez, mely az 6 buzgalmánál köszönhető. Négy magyaron kívül (Morelli, Paczka, Rippl-Rónai, Kalmár Elza) bemutatja az angol, francia, svájci, német, hollandi, spanyol legjelesebb grafikusokat, vagy kétszáz lapon adván képet a szines rézmetszet, litográfia és fametszet jelenlegi állásáról, erről a rendkívül finommá és bájossá lejtett új módszeréről, melynek példányait a „Modern lakás”-ban (Fereny-ek-tere, Királybazar, I. em.) pár forintért mindenki megszerezhet, magának. Kévs példányokban nyomott s nagyobbára mestereik sajátkezü aláírásával ellátott lapok ezek, melyek sokszor jobban betekintést engednek a művész lelkébe, mint a nagy olajfestmények, s melyek igazán hivatva vannak arra, hogy az undor olajnyomatokat kisorsítsák. Valódi díszei, műdarabjai ezek egy-egy nri szobának s a művelés külföldön el is van terjedve a divatjuk. Ott már a meggazdagodott pékek és pástétomsütők is áldoznak egy-egy Kallmorgen, Steinlen, Nicholson, Lee, Jourdain, Fletcher stb. lapra, sőt vannak társulatok, melyek a művelésnek tisztán a grafika útján való terjesztésére alakultak és vannak szobrok (nem is oly gazdag) magánosok, kik a gyönyörű lapokat rendszeresen gyűjtik. Mellesleg nem is oly rossz befektetés, mert áruk az évekkel együtt nő. Mi azonban még kezdetén

sem vagyunk a kezdetnek. Oly alkalom ez a kiállítás, mikor tenni is lehet valamit a művelés fejlesztése körül, nemcsak beszélni, — nem is tekintve azt hogy egy-egy ilyen lap igazán becses és művészi karácsonyi ajándékké alkalmas. Minden egyes megvásárolt lap meg fogja csinálni a maga propagandáját, minden lapnak meglesz a maga kis közönsége az ismerősök, vendégek, látogatók közt, s ez biztos utja annak, hogy a művelés valamelyest fejlődjék s a vásárló-kedv fölébredjen. A kiállítás ingyen látható azokon a napokon, melyeken az Országos Képtár nyitva van: szerdán, pénteken és vasárnap, délelőtt 9-től 1-ig.

□ **Művészeti ösztöndíjak.** Egy magyar főnemes, aki magát megnovetni nem akarja, 430.000 koronát tett le a közoktatásügyi minisztériumnál alapítványul, oly rendeltetéssel, hogy ennek az összegnek az évi kamatai az iskolai képzésben már tul lévő s biztató sikereket ért táj- és állatfőművészek ösztöndíjazására szolgáljanak a Magyar Országos Képzőművészeti Tanács véleménye alapján. Az ezidei kamatok 8400 koronára rugnak. Ez az összeg két egyenlő részre osztva, egy-egy művész részére 4200 korona jut évenként ösztöndíjra. Olyan díj ez, amely a legkomolyabb művészi versenyt teszi megokoltá. Ez idén tízenhárom művész pályázott erre a díjra. Szombaton ült össze az Országos Képzőművészeti tanács ösztöndíj-bizottsága, hogy ennek a pályázatnak a dolgában döntsön. S noha a pályázók között valóban jelentékeny tehetségek küzdöttek az elsőségért, a bizottság ritka egyértelműséggel ítélte az egyik díjat *Zombory Lajosnak*, a másikat pedig *Wellmann Róbertnek*. A kitüntetett két művész jelentékeny tehetség. *Zombory* szegedi születésű, szinte őserőly magyar művész. Rajza biztos, bátor, szinte monumentális szabásu, színei gazdagok és erővel teljesek. Előtanulmányainak befejezése előtt áll. Jelenleg *Zügel*, a nagy német állatfestő mellett dolgozik Münchenben. *Wellmann* Robert erdélyi születésű művész. Két évvel ezelőtt a Műcsarnokban kiállított festményeivel kivételes sikere volt. Egyik nagy tudással alkotott műve az a magyar állam vásárolta meg a Szépművészeti Múzeum számára.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ **Petőfi-Társaság.** A Petőfi-Társaság rendkívül látogatott ülést tartott ma délelőtt az Akadémia beti üléstermében. A hallgatóságának több mint fele a folyosón szorongott, mert a teremben minden hely el volt foglalva az utolsó székig. Ezt a szokatlanul nagy érdeklődést az okozta, hogy *Gárdonyi Géza*, a népszerű író ma tartotta meg székfoglalóját a Petőfi-Társaságban.

Bartók Lajos elnök az ülés megnyitása után közölte a hallgatósággal az ülése programjának első számát: *Gárdonyi* székfoglaló felolvasását. Elismeréssel méltatta *Gárdonyi* munkásságát és azt a kívánságát jelezte ki, hogy tevékenységét áldozza a Petőfi-Társaságnak is. Ezután felhívta *Somló* Sandort, hogy olvassa fel *Gárdonyi* székfoglalóját.

A jeles író székfoglalójánál a Nemzeti Színházban e hét folyamán színerkerülő *Karácsonyi álom* című darabjának beköszöntő részét választotta. A színpadra falusi betlehemesek tévednek s az igazgatónak az az ötlete támad, hogy a színesekkel vegyesen eljazztassa a Betlehemet. Elhatározását így indokolja:

Mért nem szólhatna itt is egy napon
A furulya a magyar színpadon?
Karácsony van, a legendák hava.
Mit nekem szabály, dramaturgia:
A gyöngy csak gyöngy, akármily földön fekszik,
Minden szép, ami szívünknek tetszik.

A gyönyörű részletekben bővelkedő beköszöntőt *Somló* művészi hűvel és sok melegséggel olvasta fel és a közönség lelkesen megtapsolta a jelen volt szerény szerzőt.

Utána *Bartók Lajos* olvasott fel szebbnél-szebb lírai költeményeket, melyekből közöljük a következőt:

Éj és hajnal.

„Szeretlek téged éj leánya!”
Szóltam búbjádat csodálva
S te lesütötted szemedet
S az éj megszületett.

„Szeres te is — esdém könyörögve —
Pilláns rám édes, ne a földre!”
S te fölvetéd szép szemedet
S a hajnal született.

Peterdi Sándornak, a fiatal, rokonszenves írónak elbeszélését *A vándorló közelet*-et olvasta fel *Prém* József. Ez Bethlen Gábor fejedelem korában játszódó és egy katonaszerelmét tárgyaló ügyesen megírt történet, melyet az érdekes mese keretében az akkori körből vett színes, eleven tollal megrajzolt.

Koroda Pál Luby Sándornak *Ocskay brigádéros* című szép költeményét mutatta be. A tehetséges költő

Ocskay László élet- és jellemrajzát mutatja be tetteinek tömör felsorolásával. Végül *Prém* József felolvasta *A két Galambos* című novelláját, melyben meghatóan, erős jellemzéssel rajzolta egy apa önfeláldozását.

A felolvasó-ülést zárt ülés követte, amelyen az 1902 január 6-ikán megtartandó nagygyűlés programja fölött folyt a tanácskozás. A program végleges megállapításával *Bartók* Lajos elnököt és *Jakab* Ödön másodtitkárt bizták meg. A tárgyalásztó gyűlés az évi december 27-ikén lesz.

□ **Tudományos Zsebkönyvtár.** A pozsonyi Stampfel-cégnél az ez évtelre való vállalat, melyely annyit tesz a tudományok népszerűsítése körül, jubileumát üli. Megjelent a századik füzet: „A magyar művelődés története” dr. *Bartha* Józsefnek, a VIII. ker. állami főgimnázium jeles tanárának tollából. Szinte első, rendszerbe foglalt földolgozása ez a magyar kultúra történetének. A vállalat minden egyes füzeté 60 fillér, s kitűnő segédkönyvekül ajánlatok a tanulóknak.

□ **A magyar művelődés története.** A Tudományos Zsebkönyvtárban újabb megjelent: *A magyar művelődés története* írta dr. *Bartha* József. A Tudományos Zsebkönyvtár eddig megjelent száz számának teljes árjegyzéké ingyen kapható minden könyvkereskedésben, valamint a kiadónál, *Stampfel* Károlynál, Po-zsonyban.

□ **A magyar Brehm.** Légrády testvérek kiadásában megjelent *Brehm: Állatok világa* című munkájának második kötete. A magyar Brehmről, amelynek ezt a kötetét is bizonyára örömmel fogadják a közönség, *Tóth* Béla, a kitűnő író többek közt a következőket írja:

Hogy a magyar Brehm nem lesz a híres, de immár avulótélen levő német nagy mű egyszerű átültetése, elege tudhatta mindenki. Javítani és bővíteni kellett e munkát mindazzal, amit a tudomány színvonalán álló szerkesztőségnek kötelessége a mai közönség elé adni. De hogy ez a könyv ilyen emlékeztető eszelekedetté váljék, mint önálló magyar alkotás a magyar művelődés történetében, azt nem volt jogunk remélni. Váratlan ajándék öröme támad bennünk, e kötetet olvasván. Érdekesége elragadó. Nemesak a tengersok új adat révén, hanem — és talán még inkább — azért, hogy a könyv arra oktat bennünket, amit már eddig is tudtunk, csak-hogy — terdén. Ismeretienk ez a kiegészülése a nagy lelki gyönyörűség, mert a bizalom ébredése ún-magunkban, hogy hazánk állatvilágát többé nem fogjuk olyan tétozavó szemmel nézni, mint eddig, s az igazság lényé sőt be a medvebarianga is, az ürge-lyukba is. Es nagy dolog elgondolnunk, hogy e munka sok olvasója mind épülni, gyarapodni fog a természettudományok telofogás erejében. Megértik az erdő, mező életének szavát. Szemlélni kezdik az állatot, igazi látó szemmel. S mindjobban enyészik az a homály, mely a magyar közönséget eddig a természettől elválasztotta. Kezddük kiemelkedni a képes könyvekben gyökerező zoologióból.

Pedig a magyar Brehm is képeskönyv. Képei mindenha klasszikus típusai maradtak az állat és állatélet szemléletének. Igazi biológiai rajzok és festések ezek. Az élet ábrázolások. Mint a szöveg is. Kép és irás egyenlő világossággal, egyenlő erővel és irris kedvvel szól hozzánk. Mind kedves és derült az óra, melyet e bájos tanulmányunk szentelünk. S mindehhez a mű külsejének előkelő pompája is járul. Tíz-husz évvel ezelőtt vajjon hittük volna-e, hogy nálunk a vállalkozás és a közönség elbir ilyen nagy művet! Erőnknek derék jele, hogy ez a legnagyobb magyar természetrajzi mű a legkedvezőbb auspiciumnak között lát napvilágot; és halása, melyet az idő napról-napra érlel, bizonyos a magyar közművelődésben.

□ **Báró Eötvös József összes munkái.** Két esztendeje, hogy az Országos Eötvös-bizottság megalakult, élén *Jókai* Mór, *Wlassics* Gyula és *Beöthy* Zsolt elnökökkel, míg a diszelnökséget *Vasary* Kolos, *Székely* Kálmán és gróf *Károlyi* Tibor vállalták el. A bizottság célja volt *Eötvös* József munkáinak teljes kiadását megalkotni és elterjeszteni. Eötvös József minden munkáinak tulajdonjogát örök időkre az Eötvös-alapra ruházta át e jog örököse, báró Eötvös Loránt. Az Eötvös-alap a kiadás tisztá jövedelmét a *Tanítóké* háza fenntartására fordítja, melyben szegény sorsu tanítók és tanárok érdemes fia nyerne részben ingyenes ellátást főiskolai tanulmányaik ideje alatt. A kiadás rossz közgazdasági viszonyaink miatt mostanig késett. Most jelent meg a huszketetes nagy vállalatból az első sorozat, öt kötet, mely a *Karthausi*, *Falu jegyzője* és *Magyarország 1514-ben* című regényeket tartalmazza dr. *Voinovich* Géza előszavával és jegyzetével, amelyek az illető munkára vonatkozó egyéni és történeti adatokat állítják össze nagy gondnal, megemlítve az egykori kritikákat, a kiadásokat és fordításokat is. A következő sorozat báró Eötvös József egyéb szépirodalmi munkáit fogja tartalmazni, regényeit, elbeszéléseit, irodalmi beszédeit és tanulmányait; két eddig kiadatlan novelláját s egy regény-törvédekét, melyet főművének szánt. A vaskos kötetek igen szép kiállításban, finom papíron, jeleik meg s rendkívül olcsók. Egy 35–40 ívre terjedő kötet négy korona. Az öt kötetből álló sorozat 20 korona s kapható minden hazai könyvkereskedésben.

□ **Szigetvár és Eger hősei.** Regényes korrajz a XVI. századból. Írta: *Donády* Ferenc. Számos korhű képpel. Az Athenaeum kiadása. Ara díszes vászonkötésben 7 korona. Mind a két fontos történeti eseményt egy-egy olyan elbeszélés keretében jásztaja le, amely a történeti háttér nélkül is igen kedves és szórakoztató olvasmány volna. Az események zord-ságát mindkötésben szerető és végül egymásba kapcsolódó szívek derűje enyhíti meg. Kedves, színes és tanulságos olvasmány az ifjúságnak.

○ **A Magyar Földrajzi Társaság Könyvtára** címmel házagszólló vállalat indult meg dr. *Lóczy Lajos* egyetemi tanár szerkesztésében és *Lampel-Wodianer*-féle udvari könyvkereskedés kiadásában. A vállalat első kötete már megjelent. Ez *Hedin Sven: Asia sivatagjain keresztül* című híres uttleírásának fordítása. A világhírű munkát, amelyet 60 kóp és 2 térkép díszít, dr. *Thirring Gusztáv* dolgozta át magyarra. A kötet kiállításra stilszerű, izléses és tartós. Ára 6 korona.

○ **Új színművek.** A Fővárosi Színházak Műsorában legújabb megjelentek: *Pillangó kisasszony*, Dráma 1 felvonásban, írta: *Belasco Dávid*, fordította *Faludi Miklós* (105. szám). Katalin, eredeti operette 3 felvonásban, szövegét írta dr. *Béldi Lóczy* (106. szám). A nevezetes kastély, vígjáték 3 felvonásban, írta: *Alexandre Bisson* és *Berr de Turique*, fordította *Heltai Jenő* (107–108. szám). A Fővárosi Színházak Műsorát a *Lampel-Wodianer*-féle udvari könyvkereskedés adja ki. Egy-egy szám ára 30 fillér.

○ **Szerelmem** címmel adja ki *Taksonyi József* újabb verseit. Szerzőnek ez már a harmadik kötete lesz.

Az anyahelyettesek.

— *Brieux és Luguet regénye.* —

En France tout finit par des chansons — et par des calembourgs. A legutóbbi irodalmi affér, melyet *dame Anastasia* — a mint a cenzurát a Szajna partján csufolják — *Brieux Les Avariés* című drámájának beállításával előidézt, nem kerülhette ki a szenzációk eseményeknek eme közös sorsát. A párisi cabaret-kben már széltiben énekelnek egy kuplet ezzel a refrénnel, mely a darab egész morálját tömören foglalja össze:

*Les hommes avariés
Ne sont pas à marier.*

A szalonokban pedig, ahol *Brieux* drámája five o'clock-képessé tett egy témát, melyre azelőtt még a legheaványabb cenzúra is shoking lett volna, egy ügyes szójátékkal így variálják a *François Villon* híres versét:

*Souvent femme avare
Bien fol est qui s'y fie.*

Az újságokban pedig még mindig élénk vita folyik arról a kérdéssel, vajjon jogos volt-e a cenzurának ez e legújabb beavatkozása a színpad szabadságába vagy sem? Azt az egyet azonban általánosan elismerik, hogy ez a dráma egy tendenciáját, mint egész feldolgozását tekintve fölülbéli morális és tisztá etikai eszméjét egyetlen obszón szó vagy cenzúra sem zavarja meg. Ezt még azok is hangsúlyozzák, akik, mint *Larroumet* — *Sarcey* utódja a *Temps*-nél — ezt a témát különben éppenséggel nem tartják színpadra valóknak. De arra az izléstelenségre egyikük sem veteledik, hogy *Brieux* pornográf írónak bélyegezzék, aki a közönség egészségét és erkölcsét kiváncsiságára spekulál és tantütem-hajhászából keresve keresi az érzékesiklandozó motívumokat.

Aki *Brieux* írói evolúcióját az utolsó években figyelemmel kísérte, világosan látja, hogyan jutott el erkölcs-predikátori útjában e témához, mely elől kitérnie nem lehetett. A Bölcsőben azt hangoztatta, hogy a szülők kötelesek boldogságukat feláldozni gyermekeik zavartalan fejlődésének. Az *Anyahelyettesekben*. (*Les Remplacantes*) a tavaly oly nagy feltűnést keltett drámában, mely *Rousseau Emile*-je nyomán azt az elvet hirdeti, hogy az anya maga szoptassa gyermekét, — az a tendencia domborodik ki, hogy az anyának fel kell adnia hűségét és kényelmét a gyermek egészségeért. És mikor e tétel bizonyítása végett tanulmányoznia kellett mindazokat a betegségeket, melyek a dajkák révén a gyermekeket fenyegetik és eljutott a legretentesebbekhez, nem természetes-e, hogy a mögötte lappangó szörnyű tragikum megkapta fantáziáját és arra készítette, hogy azt más formában, más társadalmi kérdés keretében a színpadra hozza. Ezt tette az *Avariés*-ben és itt is természetesen a gyermek védelme képezi a kérdés magvát. Mert amit *Chantrel Raymond* a Bölcsőben hangoztat, hogy „a természet csak a gyermek sorsával törődik”, az magáról *Brieux*-ról is áll, aki mint a természet istenségének lelkes papja, egyre azt prédikálja, hogy csak a gyermekkel kell törődnünk, a gyermek fizikai és etikai egészségével, ennek minden fel kell adoznunk, mert ebben rejlik biztosítéka egy erősebb és erkölcsösebb nemzedéknek, mely képes lesz előbbre vinni az emberiséget ideális célja felé.

Az *Avariés* témája tehát már érintve van *Brieux*-nek tavalyi drámájában, a *Remplacantes*-ben; de még sokkal bővebben és alaposabban tárgyalja a regény, mely a drámából készült (*Ha van dramatizált regény, mért ne lehetne romanizált dráma?*) és mely a minapiban jelent meg a párisi könyvpiacra.

Mindazt, aminek a dráma keretéből természetesen ki kellett szorulnia, a regény behatolva tárgyalhatja. És ezért, ha a dráma talán hatásosabb volt, a regény meggyőzőbb. És nagyon jól el tudom képzelni, hogy ennek a regénynek is meglesz az a hatása, amif *Rousseau Emile*-jének volt, hogy újra

dívába hozza az anyai kötelességek természetes teljesítésének szokását. Nem állatom magam azzal a reménnyel, hogy ezt a hatást a regény etikai motívumai fogják kelteni. Pedig *Brieux* ezekre helyezi a legnagyobb súlyt, mikor egyrészt a meggyőződés erejével prédikálja a nem szoptató „fél-anyák” természetellenes voltát, másrészt megrázó képet mutatja be annak a romlásnak, melybe a dajka otthonmaradt családját az anyá hosszas távolléte sodorja, az árván maradt gyermek szánalmas sorsát, főképpen pedig a férj elzüllesztését, akit a felesége rendes pénzküldeményei teljesen elszoktatnak a munkától és a könnyelmű, erkölcselen élet karjaiba kergetnek.

De amit ezek az etikai motívumok el nem érhetnek, azt majd megteszi a lélelem és az undor érzete. Az undor a dajkaközvetítő-intézetek láttára, amelyekbe az író elkalauzol bennünket és melyeknek minden gyalázatos fortélyával és erkölcselenségével megismertet bennünket. És a lélelem azoktól a különféle irtozatos bajoktól, melyeket a dajka magával hozhat és amelyek időközönként a legalaposabb orvosi vizsgálattal sem deríthetők ki. Nemkülönb a lélelem azoktól a különféle szerektől, melyekkel kényelemkedvelő és lelkiismeretlen dajkák a rájuk bízott gyermeket elaltatják, hogy a maguk éjjeli nyugalomát biztosítsák és amely szerek közül a laudanum méregeseppjei már a mi dajkánk előtt sem egészen ismeretlenek.

Mind Ezeket a szörnyűséges dolgokat *Brieux* a *Denisartéknál*, egy gazdag és előkelő fiatal házaspárnál, bekövetkezett örvendetes eseménnyel kapcsolatban mutatja be. Ha azt mondom, hogy örvendetes esemény, ez csak olyan *façon de parler*, mert a házastársak éppenséggel nem tekintik annak és úgy fogadják, mint valami rettenetes katasztrófát, mely egész szezonjukat elrontja és rendes, kényelmes életrendjüket megzavarja. A regénynek ez a része, mely *Zola Féocundite*-jére emlékeztet, nagyon érdekesen jellemzi a francia családok gyermekiszonyját. És mikor aztán az asszony, aki szörnyen fél az anyaság szent fájdalomnak ama tenséges pillanatától, melynek *Pelletan La Mère*-je oly szép dicshimnuszokat zengett és aki orvosával megígértette magának, hogy úgy fog átesni ezen a rettenetes dolgon, hogy „észe sem fogja venni.” (a cselésdség bámulva adja tovább a hírt, hogy mire nem képes az ember, ha évi 70.000 frank jövedelme van: *Madame accouchera sans s'en apercevoir!*) — mikor ez az asszony végre kellekőppen kloroformozva ott fekszik a művészi fényűzéssel hónapok óta előkészített ágyban, körülötte a férje, az anyja, a házi orvos meg egy ad hoc szerzett asszisztense, a szülésznő és két ápolónő — csakugyan elmondhatni, hogy a gyermek születésénél mindenki jelen volt, csak éppen az anyja hiányzott! Hogy a legtöbb esetben mi bírja az anyákat arra, hogy anyai kötelességüknek — gyermekük táplálásának — teljesítésében mással helyettesítsék magukat, azt is világosan mutatja a *Denisarték* példája. Az asszony-nak első természetes ösztöne azt sugja, hogy gyermekét nem szabad idegen emlőre bízni és nem szabad engednie, hogy gyermekének első ragaszkodását, első édes mosolygását egy idegen személy elrabolja tőle. De jönnek a barátok és miközben a teájkukat szüresülik, telebeszéli a fejét mindenféle ijesztő dologgal. Hogy mennyi nehézséggel és kellemetlenséggel jár a szoptatás, hogy hónapokon át valósággal rabja lesz a gyermekének, a férje pedig — amilyen önzők a férfiak — azalatt biztosan elidegenedik a családi tűzhelytől és másféle fog szórakozást keresni. No meg azután jön a mama, aki elhívteti a lányával, hogy gyenge szervezetével istenkisértés volna ilyesmire vállalkoznia, hogy tönkre teszi az egészséget és — ami még sokkal nyomósabb argumentum — a szépséget! Hogy örökre le kell mondania a décolletage-ról, ha ezt a „bizarr eszmét” ki nem veri a fejéből. Végre pedig megnyilatkozik a házi orvos is és teljesen halomra dönti az asszonynak már különben is nagyon megingatott szándékát. A *Denisarték* házi orvosa, dr. *Tirelle*, igazi típusa a szalonorvosnak, aki firtel, táncol, ebédekre hivatalos, five o'clockokra jár, pletykákat hoz-visz, részt vesz garden-partieken, tenniszezik, ott van minden première-en, vernissage-on — és kevésbé szívesen ugyan s csak alkalomadtán, győgykezelni is szokott. Különb — szörnyű szójátékaiktól eltekintve — nagyon kedves úriember, de mint orvos opportunista a lelkiismeretlenségig. Mikor véleményét kérdezik *Denisarté*-nél elhatározásáról, már már helyesolni akarja, de észreveszi, hogy a „mama”, akitől az ő pozíciója az egész családban függ, határozottan dajkát akar, és hirtelen egyet fordítva a közpönyegesen sok orvosi műkife ezéssel tarkított beszédben kifejti, hogy a nagyvilági hölgyeknél a magasabb intellektuális élettel járó izgalmak és idegrendszerük finomsága is lehetetlenül teszi a gyermek kelő táplálását. És perfid szofizmával bebizonyítja *Denisartéknak*, hogy a leg-helyesebb és legszebb áldozat, amit gyermeke egész-

ségének hozhat, az, ha lemond különben nagyon nemmes szívre valló szándékáról. Ezt a diplomátikus szalonorvost és vigasztaló ellentétét, *Richon* doktort, a kötelességtudó, lelkiismeretes, únfeláldozó egyszerű falusi orvost különösen festette meg *Brieux*. Voltaképpen ez az egész probléma csomója. A kérdés megoldása első sorban az orvosoktól függ. Ha minden orvos úgy beszélne és cselekedne, mint *Richon* doktor, csakhamar megszűnne az anyahelyettesítés szokása. De amíg a *Tirelle*-doktorok íajtja ki nem vész, mindig lesznek nők, akik bálon vagy estélyen szépségüket ragyogtatják udvarlókik léha csapata előtt, miatt odahaza síró gyermeküket tej helyett laudanummal altatják el; mindig lesznek nők, akikre ráillik a *Denisarték* dajkájának mondása, hogy: „melőket már mindenki látta, csak tulajdon gyermekük nem!”

Gábor Ignác.

Nyílttér.

Sensatiós olcsó

honi és külföldi műipari tárgyakat szereztem be a karácsonyi vásár céljaira, különös súlyt fektetve a fa, bronz, bór, porcellán és üvegárukra. Újraemlékzem már I koronától kezdve kaphatók csinos tárgyak, képek és egyéb szalon bútorkékben nagy a választék, melynek megtekintésére börtöködom a t. közönséget meghívni. Tisztelettel!

HEGEDÜS ZSIGMOND, Andrassy-ut 17. sz.

THE MUTUAL

new-yorki életbiztosító-társaság.

A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosító-társasága

Vagyon 1900. december 31-én

1,687,840,168.54 frank.

Biztosítási állomány 1900. december 31-én

5,914,496,829.12 frank.

Magyarországi vezérigazgatóság:

Budapest, IV., Károly-körút 26.

(Az e rovat alatt közölteknem sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT.

• **Football.** Kissé nyomott hangulatban oszlott szét a mai football-közönség, mert amilyen sokatigéző volt a kezdet a magyarokra nézve, olyan siralmasan végződött. Igaz, hogy nagyobb vereséget is szenvedett már egyik-másik csapatunk a nemzetközi mérkőzéseken, de a mai match első felidejében oly szépen tartották magukat a Müegyetemiek, hogy a nézőközönség a biztos győzelemre tippelt a bécsi legjobb csapat a *Wiener Athleten Sport-Club* ellen. Talán nem tévedünk, ha azt állítjuk, hogy a vereségnek részben a Müegyetemiek voltak okozói azáltal, hogy aránytalanul későn kezdtek a játékot s ezáltal pontatlanságuk — mit a mult alkalommal is megróttunk — megbosszulta magát, mert oly sötét lett a második félidő közepe felé, hogy sem üszjüket, sem védekezőiket nem volt az, amit az első halftime-ban kifejtettek. Így történhetett azután, hogy a bécsiek a második félidő közepétől kezdve, gyors egymásutánban 3 goalt adtak be. Eredmény 1 : 3 a bécsiek javára.

TÁVIRATOK.

Belgrád december 8. Az új sajtótörvény csak a királynak, a királynénak, továbbá szülőknek és gyermekeiknek biztosítja a sérthetlenséget.

Pétóvár, december 8. *Gurko* berlini orosz katonai attasé a vezérkar rendelkezési állományába tette át és helyette *Sebeko* ezredes, a washingtoni orosz nagykövetség katonai attaséját helyezték át Berlinbe. Az utóbbinak a helyére *Ugajev* alezredes nevezték ki. *Maximovszki* alezredes a párisi katonai attasé segédje neveztek ki.

Szófia, december 8. A lapok jelentése szerint a rendőrség letartóztatta a macedón *Sztavrovot* (másképp Halju), aki nyíltan járt-kelt Szófiában, noha a Sztambul elleni merényletben való bűnrészeség miatt rendőrileg köröztek. A letartóztatás oka még ismeretlen.

Oszták-magyar-orosz kereskedelmi szerződés.

Bécs, december 8. Az oszták-orosz kereskedelmi egyesület mai közgyűlésén az Oroszországgal való kereskedelmi szerződés megújítása tárgyában bizottságot küldött ki azzal az utasítással, hogy anélkül utján halgassa meg a gyárosok, iparosok és kereskedők kívánásait, ennek alapján memorandumot dolgozzon ki és terjessze azt a kormány elé. A tanácskozás folyamán Járny elnök élénk helyesléssel mellett jelezte, hogy az egyesület küldöttség útján tisztelgett a külügyminiszternél, a miniszterelnöknél és a kereskedelmi miniszternél, akik megígérték, hogy az egyesület számíthat támogatásukra és hogy nagyon szívesen viselik az Oroszországra és a Balkán-félszigetre való oszták kivitel fejlesztését. Az orosz nagykövét is biztosította a küldöttséget, hogy legjobban kívánása az, hogy Oroszország és Ausztria között jobban alakuljon a kereskedelmi viszony és teljes erejével erre fog törekedni. A közgyűlés aztán elhatározta, hogy az elnökség tegye meg a kellő lépéseket az 1903-ban Moszkvában rendezendő nemzetközi kiállítás oszták osztályának előkészítésére. Az elnök annak a reménynek adott kifejezést, hogy a kormány támogatni fogja az egyesületet. Végül lelkes helyesléssel mellett hangsúlyozta, hogy Ausztria minden iparosra meg van róla győződve, hogy Ausztriának még soha sem volt az ipari annyira pártoló kormánya, mint most.

Chile és Argentina.

Buenos-Ayres, december 8. Híre jár, hogy Kolumbia és Ecuador szövetségi szerződés felett tárgyalnak, amelynek Chile felajánlotta támogatását, mint ahogy ettől a szövetségtől Argentínával való konfliktus esetén sokat vár. E miatt nyugtalanok, hogy Argentina brit lakosai, akik igen jelentékeny tőkét képviselnek, egyesülni akarnak, hogy az angol királyt felkérjék, hogy az Argentína és Chile között fennálló határkérdésben döntést provokáljon, ami által a két ország mostani válságos helyzetének véget vetni lehetne.

Pichon védekezése.

Páris, december 8. Pichon követ egy újságíró előtt kohlománynak mondotta azt az állítást, hogy Pekingben 250.000 frank értékű prémekeket sajtóított el. Hozott ugyan magával 900 frank értékű prémekeket, de azokat különböző alkalommal odaváltoztatta kereskedőktől vette és meg is fizette.

Tüntető munkátlanak.

Lyon, december 8. Körülbelül 1500 munkanélküli ember ma a városban tüntetést rendezett. A rendőrségnek többször közbe kellett lépnie. Néhány rendőrt követ megdöböltek. A tüntetőket lovas városi őrség verte szét. 30 embert letartóztattak.

KÖZGAZDASÁG.

Mezőgazdasági kiállítás Pozsonyban. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter ma a déli gyorsvonattal Pozsonyba érkeztek. Társaságában voltak gróf Dessewffy Aurél, Forster Géza, Kazy osztálytanácsos, Bujanovics Sándor, Rubinek Gyula orsz. képviselő és György Loránt min. titkár. A vendégek Bróly Tivadar polgármesterrel, gróf Pálffy István gazdaegyleti elnökkel és Bartal Aurél képviselővel Frigyes főhercegnél tisztelegtek és arra kérték, vállalja el az 1902. évi pozsonyi mezőgazdasági kiállítás védnökségét. A főherceg magyarul válaszolt és örömet fejezte ki afelől, hogy a király engedelmével a védnökséget elvállalhatja. Biztosította a minisztert és a küldöttség tagjait arról, hogy a mezőgazdaság érdekelt szívén viseli, amit nemcsak mint a kiállítás védője, hanem mint kiállító is bebizonyítani szándékozik. A főherceg ezután a küldöttséget villásreggelire hívta meg, amelyen Izabella főhercegnő és két legidősebb leánya is megjelent. Darányi miniszter később megtekintette a társaságot, a pozsonyi partvédő munkákat és a kiállítás területét s a délutáni gyorsvonattal visszautazott Budapestre.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.) Vöröshereggal. A hangulat az összes minőségek iránt határozottan kedvezőbb volt, amennyiben ugy a külföld, mint a belső részről is élénk érdeklődés mutatkozott és jellehet a tulajdonosok árkereséseiket felémelték, mégis nagyobb károk történtek. A magasabb árak a piac szilárdsága és élénk vételkészség következtében hamar megadták és nagyobb mennyiségű vásároltattak leginkább Styria részére. Lucernamag. Belsőldi áru aig körül piaca és az ajánlt csekély mennyiségű alarendelt minőségű következtében figyelembe sem jöhetnek. A francia és olasz eredetű magvak árai megszilárdultak. — Takarmányrépamagvak. Az irányzat e cikkben a múlt hét óta nem változott. — Fűmagvak ismét megszilárdultak, különösen *lolum perenne* és *lolum italicum*. — Büköny, máhar és baltacim kerestettek.

Jegyzékek 50 kilónként Budapesten értéke: Vörös heremag 46.—54.— K., lucernamag 45.—50.— K., máharag 8.—8.50 K., tavasszi büköny 8.—8.50 K., téli borsó — K., baltacim 16.—16.50 K.

Liszt. (A Budapesti Napló tudósítójától.) Az elmúlt héten a lisztárny nyugodt volt. Ujabb eladások nem történtek nagy mennyiségben. A készáru iránti kereslet csekély, amint hogy a megívó kötések lebonyolítása is lassan halad. A külföldi érdeklődés alábbhagyott; a takarmánycikkek irányzata pedig változatlan. Az árak a hét végéig nem változtak.

Átlagos budapesti jegyzékek 100 kilogrammonként zsákostól:

Szám:	0	1	2	3	4	5	6
Ar kor.	27.—	26.20	25.40	24.60	23.90	23.20	22.20
		7	7½	8			
		19.70	17.10	11.10			
		Finom korpa:		Goromba korpa:			
Ar:	korona	9.20				9.30	
		Dara:		AB	C		
				27.60	26.80		

Petroleum (Hesz Izidor és Társa cég jelentése a Budapesti Napló részére.) Az üzlet menete esendes, az árak nem változtak. Jegyzéseink: Amerikai 1 csillagos petroleum 45 korona — fillér. Orosz 3 csillagos petroleum 36.50 K. Biztonsági 2 csillagos petroleum 34.— K. Ipari 3 keresztet petroleum —, — korona. I. Standard petroleum 33.50 korona. Amerikai császárrolaj, ottani finomítás 60.— korona. Amerikai császárrolaj belöldi finomítás 56.— korona. Az árak 100 kilogrammonként készpénzfizetés mellett 20% göngysúly, az itteni vasúthoz szállítva értendők. Kékgalic I. vasmentes 60.— korona. Zöldgalic 8.— korona. Carbolineum I. 15.— korona. Carbolineum II. 14.— korona. Bacu gépolaj (országi) 40.— korona. Oliva gépolaj I. 78.— korona. Oliva gépolaj II. 72.— korona. Tovothe gépkenőcs 60.— korona.

Denaturált szesz. (Kalmár Sándor jelentése.) A kivételnél elérhető árak kedvezőtlenek lévén, a legtöbb ipari szeszgyár üzemét korlátozta. A készletek emellett megrosszabbak, ami az üzlet hangulatára kedvező befolyást gyakorolt. Palackozott szesz után tartós kereslet mutatkozik, és hordóáru is nagyobb tételekben került a piacra. — Mai nagyban jegyzések azonnali szállításra 34—34½ korona. Jövő évi szállításra 35—35½ korona 10.000 literfokonként hordóval együtt budapesti átomásokra szállítva, készpénzfizetés mellett, engedmény nélkül. Egyes hordók egy koronával drágábbak.

Terpentinolaj. (Kalmár Sándor jelentése.) Promt áruban az idényhez viszonyítva elég jó a kereslet, ellenben későbbi szállításra rossz a vételkészség, mert a külföldi piacokon nagyobb árukészlet feltöltődése folytán kedvtelen a hangulat. Mai nagyban jegyzések viziszóra orsz. elsőrendű árúért 4—49 korona, 100 kilogrammonként ingyen hordóval budapesti átomásokra szállítva, készpénzfizetés mellett, engedmény nélkül. Egyes barrelok egy koronával drágábbak.

Szuszület. (A Budapesti Napló tudósítójától.) Arra a híre, hogy az oszták szesz-kartell a megvalósítás felé közeledik, a helyzet nálunk megjavult és a várt árcsökkenés elmaradt. Jegyzettett: nyersszesz finomított részére 42.—42½, finomított szesz nagyban 146.—146½, kisebb tételekben 147.—148, denaturált szesz nagyban 33.—33½, kicsiben 34.—35.— koronával helyben.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adnak vissza. —

H. A. Budapest. 1. A kértezett miniszter igenis jogot végzett. 2. Volt is, van is: báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter. 3. A minisztereknek nem kell jogvédelemnek lenniük. 4. Tizenötök vannak: Dr. Neményi Ambrus, dr. Neumann Ármán, Beck Marcell, Révai Mór, Wolner Tivadar, Mandel Pál, Weisz Berthold, Vészi József és Sándor Pál kormánypartiak, dr. Vázsonyi Vilmos demokrata pártionkivüli, dr. Reich Aladár, dr. Bakonyi Samu és Barta Odön Kossuthpárti függetlenségiek, dr. Visontai Soma és Molnár Jenő Ungronpárti függetlenségiek.

Czapek. 1. Singer és Wolnernél (VI. Andrásy-ut 10.) kaphatja meg. Ára 2 korona. 2. A Nemzeti Színházban adják.

S. E. Salgótarján. Ha akármiféle napilapot akar megindítani, azt a törvényhatóság első tisztviselőjénél (alispán, vagy polgármester) írásban be kell jelentenie. A bejelentésben megemlítendő a lap címe és megjelenési helye, a felelős szerkesztő és kiadó neve, megjelölendő a nyomda, ahol nyomatni fog s végül, hogy a lap politikai lesz, vagy társadalmi. Ha politikai, akkor 10.000 pengő forint kausz teendő le. Társadalmi lapnak nem kell kausz.

L. E. Székely-Udvarhely. Ha négy polgári iskoláról való bizonyítványra van, folyamodás az illetékes kerületi posta- és táviradaigazgatósághoz, hogy a területen levő posta- és táviradaigazgatóság egyikénél a postakezelést megtanulhassa. Ha az engedélyt megkapta, három-négy hónap alatt megtanulhatja a kezelést és vizsgáztathatik.

G. B. Tisza-Ujlak. Ruszitska Ármán, IV. Múzeum-körút I. Székely Béla, IV. Károly-körút 16. Vass József, VII. Erzsébet-körút 38. Ha levelezőlapon kéredést intéz hozzájuk, az árat tudatni fogják.

Rimaszombat. A Graham-kenyér tiszta rozs-ból készül.

G. M. T-Ugh. Címezzé csak egyszerűen így: Fakereskedők Lapja. Budapest. Levélét okvetlen megkapják, mert a lópostán külön fiókjuk van.

B. G. Keeskenet. 1. Francia író. Párisban lakik, de közelebbi címét nem ismerjük. 2. H. J. legbiztosabban megkapja az ön levelet, ha azt VII. Dohány-utca 76. sz. alá, az Otthon írói és hírlapírói körbe címezi.

Barna asszony 27. 1. Bonne van a budapesti cím- és lakjegyzékben, amelyet minden nagyobb kávéházban megtalálhat. 2. A kértezett művész zsidó eredetű. Csaiádi viszonyait nem ismerjük.

A. Galántha. A szindarabot csak Kövesi keeskenetű szinizzagatótól szeresheti meg vagy a Magyar Színház igazgatóságától. Szerzője: Goldmann Dávid.

A. P. Nagy-Beszkere. Három év tőgházat kapott s azoukivül jelentékeny pénzűbűntetésre ítélték.

G. M. Szilágyi. Múltóztassék a kereskedelmi törvényt beszerzeni, abban benne van minden tudnivaló. Nagyobb könyvkereskedésben megkaphatja 2 koronáért.

K. F. Bajnok. Singer és Wolnernél jelent meg, ahol 2 koronáért megrendelhető. Címe: VI. Andrásy-ut 10.

Anyarozs. A Köztelek szerkesztősége (IX. Üllög-ut 25.) adhat e tekintetben felvilágosítást. Múltóztassék egész bizalommal oda fordulni.

B. 34. Legajánlatosabb módja az ügy megszüntetésének, ha audienciára mennek a kereskedelmi miniszterhez s neki magának panaszolják el az esetet.

K. F. Pusztai-Zód. Nem ismerjük a kérdését, a melyekre tölünk választ vár. Ha megismétli, szívesen megadjuk a feleletet.

Pályázó. Múltóztassék az akadémia létükári hivatalához fordulni, onnan szívesen megküldik a pályázat feltételeit.

Ortrud. Használja a kenőcsöt naponként s vegeyen utána mindig langyos fürdőt, akkor 5—6 nap alatt elmúlik a baj.

K. A. K. Zs. a magyar leszámítóló és pénzváltóbank vezérigazgatója. Címe: V. Dorotya-utca 6. A másik két urat nem ismerjük.

M. Zenta. Azt a szert csak orvos közbenjöttével használhatja. Azért igen helyeselt cselekszik, ha a leveleiben is említett orvossal kezelte magát.

Cs. J. Budapest. Legyen nyugodt, az árvászeknél evidenciában tartják a sorsjegyeket s ha azt nyemreménytel kihúzzák, be is váltják.

193.402. számú előfizető. Egyszer már megüzentük, hogy a följelentést a vármegyére kir. tanfelügyelőjénél kell megtenni. A beadvány bétérgyemes.

R. F. Azokat a cikkeket Molnár Ferenc írja.

S. L. Budapest. Az unokahugot illeti meg.

Sorsjegyek.

R. J. Sümeg. 170—18. számú Bazilika-sorsjegye 12 koronát nyert a törlesztési húzásban. — **Soh. V-né Turóc-Szent-Márton.** 1570—84. számú Magyar Vöröskereszt-sorsjegye 14 koronát nyert a törlesztési húzásban. — **H. M. 2647—75.** számú 1834-iki állam-sorsjegye 400 koronát nyert. — **K. Gy. Budapest.** Sziveskedjék sorsjegyeinek számat újból beküldeni.

S. L. Veszprém. Temesvári előfizető, 196.309. számú előfizető Internátus. Kapszár, Alba. B. L. K. W. D. O-Besse, Alfa—Omega, Nyerniványó. W. M. K. I. Z. V., D. I. Gyulafehértár, Dr. K. I. Hajdu-Böszörmény, B. M. Kézdivásárhely, R. III. H., Újhelyi előfizető, B. A. Nagyvárad, B. I. Kaba, F. A. Petrovács, F. F. M. Sighet, W. F. Ermihályfalva, H. I. Felső-Lepezd, sorsjegyük nem nyert.

Szalai és Társa bank és váltóüzlete a m. kir. szab. osztálysorsjatek főelárústója

Budapest, VII., Erzsébet-körút 12.

Vesz és elad sorsjegyeket, értékpapirokat és állampapirokat a napi áron, elad sorsjegyeket részletfizetésre, ellenőrizi a sorsjegyek húzásait, beváltja a kisorsolt sorsjegyeket és az esedékes szelvényeket. — Pénzhelyettesít nyújt mindenmü sorsjegyekre és értékpapirokra.

Napirend.

Napló: Hétfő, december 9. Római katolikus: Leokádia sz. — Protestáns: Joakim. — Görög-orosz: (november 26.) Alij. — Zsidó: Kislev. 28. — Nap kél: 7 óra 21 percek. — Nyugszik: 3 óra 52 percek. — Hold kél: 5 óra 34 percek délután. — Nyugszik: 2 óra 57 percek éjjel.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor. Nemzeti Múzeum. Természettörténi tár nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi társi a korona belépődij mellett tekinthetők meg.

Országos képtár az Akadémiában zárva.

Iparművészeti múzeum zárva.

Teknológiai iparmúzeum délelőtt 9—1 óra.

Mezőgazdasági múzeum zárva.

A földművelésügyi múzeum zárva.

Közlekedési Múzeum a Városligetben délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3—5 óráig.

Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 10—12 óra.

Téli tárlat a Múzeumban délelőtt 9 órától délután 4 óráig. Belépődij 1 korona.

Múzeum könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 órától 7 óráig.

Egyetemi könyvtár zárva.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődij 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szaknyelvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés áruitásokat is eszközöl) a városi iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek körponta üzemeltetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-körút 32. szám alatt.

M. KIR. OPERAHÁZ. Hétfő, 1901. december hó 9-én. Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ. Hétfő, 1901. december hó 9-én. Faust.

Tragédia 6 szakaszban. Irták Goethe. Ford. Dóczi L. Személyek: Faust Somló Szomszéd Iványi...

MAGYAR SZÍNHÁZ. Hétfő, 1901. december hó 9-én. Florodóra.

Enekes játék 4 képpben. Irták Owen Hall, Paul Rubens, Ernest Boyd-Jones. Magyarosította Bálint Dezső. Zenéjét szerzte Leslie Stuart.

Személyek: Cyrus Gilfain Szilágyi Tweedlepunch Sziklai...

VIGSZÍNHÁZ. Hétfő, 1901. december hó 9-én. A páholy.

Bohózat 3 felvonásban. Irták Lauffs és Krantz. Magyarosította Kabos Ede.

Személyek: Lipóczi Józsiás Hegedűs Csiz Pepi Szerényi...

NÉPSZÍNHÁZ. Hétfő, 1901. december hó 9-én. Katalin.

Eredeti nagy operett 3 felvonásban, egy változással. Irtá dr. Béli Izor. Zenéjét szerzte Fejér Jenő.

Személyek: H. Katalin Hegyi Mária Rózsa...

URANIA SZÍNHÁZ. Hétfő, 1901. december hó 9-én. Trefort-est.

Kézlete 7 1/2 órákor.

Karácsonyi bevásárlás előtt tekintünk meg Kertész Tódor...

megmagyobbított málpáru raktárban a Kristóf-terem, az elküldött osztályokban...

Folies Moderne Kerepesi-út 63. szám. Szencziacs möror! Uj! A régi Ghetto. Uj!

Eredeti bohózat. Irták Müller Malvin. Személyek: Moriz Schmöhl, magánzó...

PINKASZ & COMP. Bohózat. Irták: Fauststein Louis. PLAGIUM. Bohóság. Irták: Plagizator, zenéje lopott. 20 SZÁM.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17. Aki MILLA BARRY-t nem látta semmit sem látott! Az angolvadások (balett). Tarka Szinpad.

Somossy-Mulató

Király-utca 71. szám. Ma nagy előadás a fényes megnyitási műsorral. CAROLA, FRENCH, SHE, THURSTON.

A szevillai szépek stb. Előadás után az emeleti kávéházban DAJNA BALOGH RUDI zenekara látszik.

Van szerencsém a tisztelt közönségnek szíves tudomására adni, hogy 1901. december hó 10-étől

Dupla maláta kősör

cím alatt új minőségű sört fogok forgalomba hozni. Ezen új sörminőség, melyet különös tartósságánál és maláta-kivonat tartalmánál fogva...

Dreher Antal serfőzdeje.

A ki hegedűt, cimbalmot, harmonikát, mechanikai hangszereket, vagy zongorát akar venni, keressen árjegyzéket...

A Cerevillo tanár-féle IGAZOL és az ehhez szükséges legelőgő-készülék: „SALUS” a tüdő- és légzőszervek bajainak ki...

ÁLLAMI FELÜGYELET ALATT! Gerő Ferenc katona előkészítő-iskolája az egyéves önkéntességi képesítő vizsgára.

Szabadalom. Magyar Hites Szabadalmi Ugyvivők Testülete. A testület tagjai: Bernauer Zsigmond, Szilasi és Bernauer VII., Kerepesi-út 32. Bölcsey...

Az Országos Magyar Gyorsíró-Égyszél vezette se alatt új magyar és német gyors- és gépirasztási tanfolyam nyílik meg.

Megrendelések KÉPERETEKRE. Csáki testvérek IV. Szervita-tér 10.

Zálogházból veszek cédulákat. Eladók 13 lator ezüst evőeszköz...

Baroque-hálószoba. vörös márványai 270 ft. Ebédlő, 3 ajtos kredenc...

Grünberger A. Béla örökös. Budapest, Harisbazar. Váci-utca 30. I. em. 23.

Most jelentek meg. Színházi újdonságok. Belasco Dávid Pillangó kisasszony.

Eugène Brieux A vörös talár. A Magyar Könyvtár 257-258. száma.

Guthi-Rákosi Sasok. 3 felvonásban. A Fővárosi Színház Műsora 103-104. száma.

Béli-Fejér Katalin. Eredeti operette. A Fővárosi Színház Műsora 106. száma.

Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udv. könyvkereskedésben. Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. szám.

BUTOR.

Beraktározott butorok egy mint ebédő, háló és szalon garnitúrák, diván és ottománok, olcsón adatkant.

Király-utca II. szám az udvarban, megtekinthető 9-től 12-ig és 2-től 5-ig. Használt férfiruhákat legmagasabb árban vesz Weisz Lipót...

Titkos betegségek mindennemű impotenciát, legidősebbeknél is megiepo előkorról alap-szá gyógyítja med. univ.

Dr. Fabinyi v. körházi orvos, specialista. sok ezer betegnél bizonyos eredményt elértek...

Keveset használt 4 szoba BUTOR. Baroque-hálószoba, vörös márványai 270 ft.

Mígazon fekete zongora, keresztúros, kévés használt, olcsón eladó. Zongora fekete, keresztúros, kévés használt, olcsón eladó.

Egy Koch & Karselt-féle matt keresztúros pianó utángyártott eladó. Hegedűoktatás Kétlődi módszer szerint tanítok...

Magyar ruha finom posztóbeli, valamint lakki-csimák kitűnő állapotban, igen olcsón eladók. Két butorozott udvari szoba, egymásba nyíló...

Két szoba elegánsan butorozva légezős világítás és fűző használatával 1-2 nr részre osztog elállítás...

Kitűnő szabónő ajánlatok elegáns ruhák készítése - saját lakásán - 5 frtól feljebb. Egy próba bairiki közelet Szentkirályi-utca 22. H. 26.

Table with 5 columns: Day, Opera House, National Theatre, Vigyínház, Népszínház, Magyar színház. Rows include Kedd, Szerda, Csütörtök, Péntek, Szombat, Vasárnap.